

ZNAMENÍ DOBY

23.ročník

křesťanský časopis pro každého

Bůh a člověk

1991

2

Cena Kčs 6,-

člověk se ptá:

JE BŮH?

žijeme

ve zvláštních dnech. Někteří lidé cítí vážnost doby na konci dvacátého století. Mnozí prožívají těžké chvíle, vlastně situace ohrožení. Kladou si závažné otázky, na které nebyli dřív ochotni ani pomyslet. Ptají se a chtějí znát odpověď. Je Bůh a jaký je? Je mocný, nebo bezmocný? Může za všechno, co se kolem nás děje, nebo se ho to netýká? I za události v Perském zálivu nebo za naši drahotu? A jak je to vlastně s "tím Bohem"? Je to vůbec možné, aby nějaký byl?

Je tedy Bůh, nebo není? Právě v tomto čísle se věnujeme otázce, s kterou se lidstvo vypořádávalo od nepaměti. A je-li, jaký je? A k čemu je mi vlastně Bůh? Proč s ním počítat? Má to vůbec nějaký smysl?

Jsem přesvědčen, že člověk, dívá-li se pozorně kolem sebe, může nalézt více důkazů pro víru v Boha než proti ní. Křesťan, přestože kolem sebe vidí často zlo a nenávisť, rozumí světu a tomu, co se v něm děje, protože se na svět dokáže dívat z nadhledu, který mu poskytuje víra. Chápe mnohé věci, kterým jiní nerozumějí, protože se orientuje podle bible.

Žijeme v nové situaci, kdy se lidé začínají doslova o všechno rvát. Nutí je k tomu prý ekonomické podmínky. A co duchovní hodnoty? Co Bůh? Právě současný člověk — ohrožený a nejistý — potřebuje slyšet o Bohu, potřebuje vědět, že nejlepší životní cesta je cesta s Bohem, že chce-li být opravdu šťastný, je nezbytné s ním počítat. Právě proto věnujeme toto číslo našeho časopisu tématu o Bohu.

Já vím, moderní člověk nerad slyší, že někoho potřebuje. Snaží se vystačit si sám. Ale to jde jen po jistou hranici. Pak si uvědomí, že je v koncích. Bible však říká, že Pán Bůh má člověka rád, že každého člověka v určité situaci zastaví, osloví a volá...

Bůh opravdu zastavuje člověka, můžeš se s Ním setkat i Ty. Setkat se s láskou, která se jmenuje Ježíš Kristus. To setkání se může odehrát v úplně obyčejný den, v běžné situaci, v normálních podmínkách, v šedi všedních dnů. A přece jde o něco naprosto mimořádného. O setkání s Pánem-nekonečna, jež může rozhodnout celý Tvůj život. Záleží jen na Tobě, zda chceš.

Luděk Svrček

ZNAMENÍ DOBY, křesťanský časopis pro každého. Vydává ADVENT, vydavatelství a nakladatelství křesťanské literatury, Praha 6 - Sedlec, Roztoká 5, tel. 325528. Ved. redaktor: Luděk Svrček. Tisknou Liberecké tiskárny, s. p. Časopis vychází šestkrát ročně. Cena jednoho výtisku Kčs 6,- ISSN 47820

Informace o předplatném podává a objednávky přijímá ADVENT, prodejna křesťanské literatury, Londýnská 30, 120 00 Praha 2, tel. 2558745, 257863. Objednávky přijímá také každá administrace PNS, pošta, doručovatel a předplatitelská střediska.

SLOVO REDAKCE

BŮH DNES

1. str. **BŮH A ČLOVĚK** (M. Hlouček)

Je Bůh? K čemu je Bůh? Co o Bohu říká bible?

2. str. **JE BŮH STÁLE ZAHALEN TAJEMSTVÍM?** (D. Kučera)

Proč má tolik lidí problémy, když jde o otázku po Bohu? O Bohu vypovídá příroda, existence člověka i jeho zkušenosti, ale především bible a Ježíš Kristus.

3. str. **NEDIVIL JSEM SE JEJICH ÚDIVU** (R. Vintr)

Bůh může být docela jiný, než si myslíš. JAKÝ JE BŮH?

4. str. **NEVĚŘÍCÍ anebo... VE VÍŘE NEVZDĚLANÝ** (J. Šlosárek)

Věří každý? "Takový mladý a vy věříte v Boha?" Jak dopadla anketa?

5. str. **ČLOVĚK SE PTÁ: JE BŮH?** (L. Švihálek)

Kdo točí "klikou" vesmíru? Zákon příčiny a následku.

6. str. **NEMĚNNÉ JISTOTY** (M. Šustek)

Na co ve svém životě sázíš? Co je tvou jistotou?

7. str. **ROZHOVOR O BOHU**

Rozhovor s Janem Bártou, výtvarným redaktorem našeho časopisu, o Bohu.

8.-9. str. **JAKÝ BŮH OVLÁDÁ ROCK?** (D. Kučera)

"Pro nás je satanismus výrazový prostředek. Připustíme-li, že je třeba v čemsi věřit, pak se přikláním spíše k satanismu." (V. Henych)

BIBLE A ŽIVOT

Zdraví

10. str. **PIJETE RÁDI?** Proč je tak důležité pít? A co pít? Co takhle šálek kafe?

Já, ty, on

11. str. **JE DŮLEŽITÁ NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA?** (D. Kučera)
Výchova potřebuje skutečný ideál. Předpoklady a smysl křesťanské výchovy.

Mladým

12. str. **ZÁPAS O ŽIVOT** (A. Trdla)

TOLERANCE (L. Švihálek)

TÉMĚŘ DOSPĚLÝM (-jb-)

13. str. **ABECEDA** (m... myšlení) J. Bárta14. str. **NEHODA, KTERÁ ZMĚNILA MŮJ ŽIVOT** (S. Normanová)
Životní příběh mladé dívky, která teprve v těžké životní krizi pochopila Boží lásku a její život dostal opravdový smysl.

Epištoly

15. str. **TOMU, KDO SE PTÁ** (P. Šustková)
Záhada, tajemství, problém — týká se to i Tebe?

Dětem

16. str. **NAZDAR, DĚVČATA A KLUCI** (K. Špinar) Červená, žlutá, zelená — pravidla pro život.

NEJVĚŠTÍ DŮKAZ BOŽÍ EXISTENCE (K. Špinar ml.)
Co je největším důkazem Boží existence?

NABÍDKA DĚTSKÉ LITERATURY

Informace o Bohu
můžeme najít
všude v přírodě.
Ale člověk má
možnost je igno-
rovat a popírat.

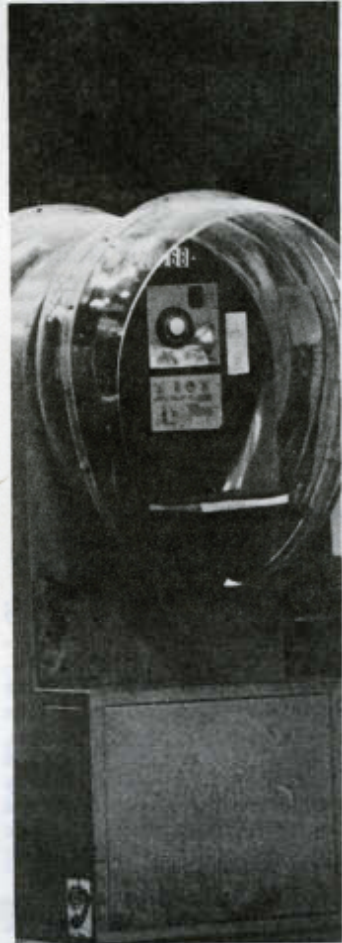
Prof. dr. Fritz Heppen

Bůh a člověk

brovolně odvrátili od Boha, a přivolali tak na sebe prokletí hříchu a smrti, Pán Bůh se rozhodl obětovat svůj život, aby člověka zachránil a dal mu novou možnost vrátit se do ztraceného ráje. Ježíš Kristus se stal ztělesněním Boží otcovské lásky. Proto mohl říci: "Kdo vidí mne, vidí Otce." (Jan 14,9)

Bůh nezasahuje pouze do velkých událostí na tomto světě, ale má zájem o každého jedince. Nejsou mu lhostejné naše problémy. Na něj se můžeme kdykoli obracet, s ním můžeme rozmlouvat. Mnohým lidem se dnes zdá, že se docela dobře obejdou bez Boha. A přece po čase zjišťují, že jim něco podstatného v životě chybí. Bez živého vztahu k Bohu člověk duchovně strádá jako dítě odloučené od rodičů.

Klasickým příkladem je život velkého myslitele Aurelia Augustina. V mládí pohrdl výchovou své zbožné matky Moniky a byl přesvědčen, že své životní štěstí si musí zajistit sám.

Bůh — krátké slůvko, které v minulých letech totality někteří lidé vyslovovali s pohrdáním, jiní sice s úctou, ale současně s jistým rizikem. Slůvko, které i dnes — i když vyslovované svobodně a bez obav — stále vyvolává mnohé otázky. Je Bůh? Kdo je Bůh? Jaký je Bůh? Jestliže je Bůh, proč...?

Vědomí existence nějaké nadpřirozené síly, která ovládá vesmír, bdí nad světem a zasahuje do života člověka, bylo vlastní lidem ve všech dobách. Primitivní národy si vyráběly kamenné nebo dřevěné bůžky, vzdělanci a filozofové naopak své představy o Bohu vyjadřovali v hlubokých a složitých úvahách.

Bible nám však nepředstavuje Boha ani jako bůžka, ani jako nějaký filozofický pojem nebo

definici. V bibli se setkáváme s živým, osobním Bohem. V prvé řadě nám představuje Boha jako Stvořitele. "Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi," čteme hned první větu bible. I když její první kapitoly jsou jen velice stručnou, telegrafickou zprávou o počátcích země a lidstva, zvěst vyniká naprosto jasně: Člověk není dílem náhody, ale je výsledkem Boží tvůrčí iniciativy. Bůh jako náš Stvořitel nás dobře zná. Ví, co nám prospívá a co ne. Proto stojí za to žít podle jeho rad a zákonů, které nám zjevil ve svém slovu — bibli.

Bible nám představuje Boha také jako laskavého, starostlivého a milujícího Otce. Pán Ježíš nás ve své vzorové modlitbě učí oslovovat Boha slovy "Otče náš...". Přestože první lidé se do-

Přicházelo však jedno zklamání za druhým. Nenašel uspokojení ve vědecké kariéře, zklamali ho nejbližší přátelé, omrzela ho i milostná dobrodružství. V jeho životopisu pozorujeme, jak ho neuspokojená touha žene dál a dál. Tajně opouští svou rodnou severní Afriku, plaví se do Říma, brzy nato ho zastihujeme v Miláně. A tam se po letech opět vrací k Bohu. Přehodnocuje životní hodnoty. V obnoveném vztahu k Bohu nachází vnitřní klid. Později, když ve svém autobiografickém díle "Vyznání" rekapituluje svoji životní zkušenost, píše: "Nepokojné je srdce člověka, dokud nespočine v tobě, Bože."

Když se podíváme okolo sebe nebo i do vlastního života, zjistíme, že dějiny se nápadně opakuji... □

Víte něco o Bohu?
Slyšeli jste něco
o něm, nebo jste
o něm dokonce
samí přemýšleli?
Lidé se ptají, zda
vůbec nějaký
Bůh existuje.
Někteří připouště-
jí, že "něco" nebo
"někdo" musí být.
Důležitá je ovšem
otázka: Co se
vlastně můžeme
o Bohu dovědět?
Chtěl bych uvést
několik
skutečností, jež
svědčí o Bohu
jako o bytosti,
kterou můžeme
do velké míry
poznat.

V čem děláme chyby?

Proč má tolik lidí problémy, pokud jde o otázku po Bohu? Člověk přistupuje ke všem životním otázkám především rozumově. Chce mít vše jasné a vědecky dokázané. Když něco hned nechápe, nevidí, neslyší, nemůže si na to sáhnout a nemá jistotu, že se mu to nějak brzy vyplatí, obvykle se tím přestává zabývat. Moderní člověk přemýšlí jako nevěřící Tomáš: "Dokud neuvidím, neuvěřím." Jako kdyby se všechno dalo poznávat jen smysly. Dobře však víme, že skutečnost světa nepostihneme cele, když se omezíme pouze na rozum a nevezmeme v úvahu celou lidskou zkušenost, cit, svědomí... Např. Boží neviditelnost nemůže být důkazem jeho neexistence, protože je mnoho jiných jevů, které také nevidíme, a přesto nepopíráme jejich účinky — např. sílu větru, magnetického pole, gravitace, různých záření apod.

Zatímco jedni popírají Boží existenci z tzv. "vědeckých" důvodů, jiní jsou zase úplně nekritičtí a pověrčiví, a proto jsou ochotni věřit čemukoliv, hlavně když se to týká náboženství. Pro mnohé lidi je duchovní oblast až jakýmsi mystériem — tajemstvím, které zase až slepě respektují.

Biblickému učení neodpovídá ani jeden z těchto pohledů na Boha. Nechci tím tvrdit, že můžeme představit "důkazy" o Bohu ve vědeckém slova smyslu. Nemohu však také připustit, že Bůh je zahalen jakýmsi neproniknutelným tajemstvím. Naopak, chci poukázat na určité důvody a cesty, které nás vedou k možnosti Boha poznat. Důležité je, že Boha lze poznat, Bůh sám se totiž různými způsoby zjevil:

Zjevení skrze bibli

Už Francis Bacon, zakladatel novodobé experimentální vědy, mluvil o dvou "knihách", skrze které "můžeme poznat absolutní pravdu — Boha". Myslel tím na bibli a na přírodu. Když začneme bibli číst, zjistíme, že exis-

tenci Boha nijak nedokazuje. Bible Boha jednoduše předkládá: "Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi." Zda má bible pravdu, můžeme zjistit postupným čtením a srovnáváním s přírodou nebo s tím, co říká věda o přírodě, lidech a dějinách. Bůh se v bibli představuje jako Stvořitel a svrchovaný Pán vesmíru, který bdí nad světovými dějinami i nad každým z nás. Bible je zde proto, aby nám zjevila o Bohu to, co normálně nevidíme ani nemůžeme poznat — Boží charakter, jeho plán se světem i smysl našeho života. V Novém zákoně čteme: "Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je lidem přístupné. Bůh jim to přece odhalil..." (Řím 1,19) Carl Friedrich von Weizsäcker řekl, že "teologové uchovávají jedinou pravdu, sahající hlouběji nežli podstata přírodních věd, na kterých spočívá atomový věk. Uchovávají učení o lidském bytí, učení, které pramení hlouběji nežli novověké rozumové poznatky. Neodvratně přichází vždy znovu okamžik, kdy se po selhání našich plánů ptáme po této pravdě."

Zjevení skrze přírodu

Příroda je tou druhou "knihou", o které hovořil F.Bacon, z níž můžeme poznat Boha. Výše citovaný biblický výrok pokračuje: "Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu." Každý se může o Bohu něco naučit tím, že bude pozorovat přírodu. Když velký izraelský král pozoroval oblohu, napsal: "Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou." (Ž 19,2) Přestože příroda je již hodně narušená, nacházíme v ní

Je Bůh stále zahalen tajemstvím?

úžasnou krásu, harmonii a řád. Je možné, aby něco tak velkolepého a přesného se vyvinulo samo od sebe? Každá věc má přece svého původce! Vidíme, že je skutečně pravda, co bible říká: "Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi." Zakladatel elektroniky Werner von Siemens prohlásil: "Čím hlouběji vnikáme do harmonického působení přírodních sil, tím pokornějšími a skromnějšími se cítíme, a tím více vzrůstá náš obdiv nad nekonečnou Moudrostí, která udržuje pořádek ve světě a proniká celé stvoření."

Zjevení skrze člověka

Nejen vesmír, rostlinstvo a zvířectvo, ale i samotný člověk svědčí o velikosti Boha. Lékařská věda objevuje stále nová tajemství lidského těla, jeho funkce, obranných systémů... Zdá se, že je nemožné, aby věda kdy postihla celou bohatost člověka včetně hloubky jeho psychiky. Světoví myslitelé odhalili zajímavé souvislosti mezi světem fyzickým a morálním. Snad nejvíce nás fascinuje duševní schopnost člověka: Jak je to možné, že máme charakter, cit a svědomí? Jak to, že toužíme po lásce a porozumění? Proč máme rádi krásu a pořádek? Studium lidského života jen podporuje slova bible, která vysvětlují: "Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, muže a ženu je stvořil." Jak jinak uspokojivě vysvětlíme morální vědomí člověka, že rozeznáváme dobro a zlo, proč se cítíme dobře, když uděláme někomu radost, a proč naopak máme pocit viny a výčitky svědomí, když někomu ublížíme? Milióny lidí v každé generaci jsou velkým svědectvím o tom, jaký vliv má Bůh na život člověka, protože ho dokážou měnit ke svému "obrazu". Je zajímavé, co o tom říká Carl Gustav Jung, zakladatel dynamické psychologie: "Nezáleží na tom, co si svět myslí o náboženských zážitcích. Ten, kdo je prožívá, má velký poklad, který je pro něj zřídlem, smyslem a krásou života, a tím zároveň dodává světu a lidstvu nového

lesku... Kde je potom kritérium, které by dovolilo vyhlásit, že taková zkušenost není realitou, ale jen iluzí?"

Zjevení skrze Ježíše Krista

Od počátku lidé věděli, že je nějaký Bůh, který je nad světem a dějinami. V průběhu staletí však podléhali více svým pohanickým představám než pravdě, kterou čteme o Bohu ve Starém zákoně. Člověk potřeboval bližší poznání, proto se Bůh stal člověkem — narodil se Ježíš Kristus. Učedníci, kteří s ním strávili mnoho času, se ho jednou zeptali: "Pane, ukaž nám Boha, a víc nepotřebujeme!" Co Ježíš odpověděl? "Kdo vidí mne, vidí Otce (Boha)." (Jan 14,9) Ježíš Kristus nám zjevil o Bohu to nejpotebnější — jeho charakter a vztah k člověku. Tím nám zcela osobně představil, jak se Bůh dívá na zlo na tomto světě a co nám radí, pokud jde o smysl našeho života. Skrze jedinečný život Ježíše Krista a jeho učení poznáváme, že se na Boha můžeme spolehnout. On je naší jedinou nadějí pro duchovní orientaci, jistotou pomoci v nejvšednějších záležitostech, nadějí pro budoucnost světa a nakonec zárukou nového života s Bohem i v hodině smrti.

To nám o Bohu vypovídá příroda, existence člověka i jeho osobní a živé zkušenosti. V bibli to říkají pisatelé takto: "Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to zvěstuje: Slovo života. Ten život byl zjeven, my jsme jej viděli, svědčíme o něm a zvěstuje vám život věčný, který byl u Otce a nám byl zjeven. Co jsme viděli a slyšeli, zvěstuje i vám, abyste se spolu s námi podíleli na společenství, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem. To píšeme, aby naše radost byla úplná." (1 Jan 1,1-4)

Neměli bychom i my lépe využít všechny tyto možnosti, abychom poznali Boha? Vždyť jak dalece se s ním seznámíme, tak plně budeme žít!

Nedivil

Jsem se jejich údivu

Když jsem chodil do osmé třídy základní školy, požádala nás jednou učitelka češtiny, abychom si do příští hodiny přinesli nějaké velmi staré knihy. Spolužačka, která seděla v lavici za mnou, se přišť vytasila s velkou tlustou knihou v odřených deskách se zažloutlými listy. Kniha vzbudila pozornost už o přestávce před hodinou. Nahrnuli jsme se všichni kolem její lavice a ona začala důležitě listovat.

"Co to máš, Ivano?" Byla to bible. Najednou začal kdosi z nás herecky předčítat první řádky textu: "Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. Země pak byla nesličná a pustá, a tma byla nad propastí a Duch Boží vznášel se nad vodami. I řekl Bůh: Buď světlo. I bylo světlo." Přeruší ho výbuch smíchu. Představa, že by tomu mohl skutečně někdo věřit, byla k popukání.

O tom, že tomu vážně někdo věří, mě přesvědčila jiná epizoda. Bylo to v Brně v době vánočních prázdnin. Jednoho odpoledne jsme vyrazili s mým dědou se jen tak toulat po městě. Procházeli jsme ulicemi centra. Všude bylo plno lidí. Děda, který má rád starou architekturu, si to najednou zamířil do kostela. Kupodivu i zde bylo plno lidí, tlačících se dovnitř i ven. Všiml jsem si, že děda si při vstupu do kostela, přestože mrzlo až praštilo, sundal klobouk. Nevěděl jsem proč, a svoji čepici jsem si nechal pěkně na uších. Už jsem byl vevnitř, když jsem si všiml staršího pána v dlouhé tmavé sutaně. Měl zuřivý výraz ve tváři, něco vykřikoval a hnal se přímo na mě! Na

chvilu jsem strnul, ale pak už jsem na nic nečekal. Jak jsem se vlastně dostal ucpaným vchodem ven, ani nevím. Za chvíli se objevil děda a roztřesenému a nic nechápajícímu klukovi celou věc vysvětlil.

"Ty sis nesundal čepici."

"No a?"

"To se musí."

"A proč?"

"To je dům Boží, a tím vzdáváš Bohu úctu. Ten pán byl kostelník a chtěl ti asi tu čepici sundat."

Trvalo mi to pak dlouho, než jsem v sobě překonal strach vstoupit (i bez čepice) do kostela.

Směšnost a pohrdání na jedné straně a strach a podezření z fanatismu na straně druhé, to byly dva pocity, které mě dlouho zachvacovaly při vyslovení pojmu Bůh. Vzpomněl jsem si na to nedávno, když jsem stál na stupínku před třídou studentů gymnázia a profesor mě představil jako kazatele církve adventistů. Dobře jsem rozuměl jejich pohledům. Prozrazovaly tytéž pocity, které jsem míval i já. Nedivil jsem se jejich údivu, se kterým po asi hodinové diskusi přiznali, že si Boha a náboženství představovali jinak. Jak? Jako lidský výmysl na ovládání nevzdělaných mas. Dnes jsme přece vzdělaní, a tak věřit v Boha je už nesmysl.

Odstraňuje tedy skutečné vzdělání víru v Boha? Vzděláním se jen rozšiřuje a prohlubuje pohled na komplikovanost a mnohotvárnost života. Přemýšlení o životě a jeho smyslu přivedlo již nejednoho člověka k závěru, že "Něco musí být" a mnohým i velmi vzdělaným lidem společ-

nost zkomplikovala život právě pro jejich opravdový vztah k Bohu. V náboženské praxi však najdeme i mnoho důvodů k úsměvu, pohrdání či dokonce strachu: nesmyslná teologická dogmata bránící pokroku, kruté a hrůzné zločiny inkvizice, nemorální život duchovenstva... Lidé jsou zmatení. Je těžké prohlédnout, kde je objektivní pravda. V našem ukvapeném stylu života máme sklon k rychlým závěrům: Bůh prostě není.

Kofen problému není v tom, zda BŮH JE, ale v tom, JAKÝ JE BŮH. Bůh byl nesprávně představen, jeho povaha zkreslena, jeho slova překroucena, a proto nejednou posloužila nečestným cílům. Kdo se o to přičinil? Ti, kteří tvrdili, že jsou Bohu nejbližší — věřící, někdy dokonce učitelé náboženství. Právě s takovými lidmi vedl Ježíš velký spor. O co šlo? Jaký je doopravdy Bůh! Svými názory a svým příkladem opravoval znetvořený obraz Boha. Ale my lidé jsme těžkopádní a setrvační v myšlení.

A tak když po třech letech společného života jej jeden z jeho učedníků požádal: "Ukaž nám Boha," Ježíš zesmutněl a řekl: "Tak dlouho s vámi žiji, Filipe, a ty jsi mne ještě nepoznal? Kdo vidí mne, vidí Otce. Všechno, co říkám a dělám, pochází z mého Otce." (Jan 14,8-11) Ano, Bůh se představil jako Ježíš. Ale jaký je Ježíš? Za tu dlouhou dobu devatenácti století se vystřídalo mnoho teologických a filozofických směrů a lidé dokázali i jeho podobu přizpůsobit té své, zkažené. Své myšlenky vydávali za

jeho, své činy posvětili jeho jménem. Jak zjistit pravdu? Jak ho "uvidět"?

V bibli čteme příběh o ochrnutém člověku, který chtěl vidět Ježíše. Jeho přátelé jej tedy odnesli k domu, ve kterém Ježíš kázal. Na místě však zjistili, že dům i blízké okolí jsou zablokovány zástupem lidí. Nemocný již ztrácel naději, že Ježíše uvidí, když v tom je to napadlo. Vyšplhali na střechu domku, prorazili do ní díru a spustili svého přítele přímo k Ježíšovým nohám. Právě tam nemocný prožil zkušenost, která kompletně změnila jak jeho představu

Boha, tak i jeho další život. Jaký je Bůh, to se dozvíme jen u pramene. Je pravda, že tou největší překážkou k prameni zůstávají lidé, jejich zkažené povahy, jejich tradice zdeformované a od jiných přejaté falešné představy o Bohu.

Ano, nedivil jsem se údivu studentů onoho gymnázia, když začali zjišťovat, že Bůh může být docela jiný, než se domnívali. Sám jsem to prožil před několika lety, když jsem začal číst bibli, abych se dozvěděl pravdu. Přejí vám tento krásný údiv prožít. □

Vyřizoval jsem nějaké záležitosti na národním výboru. Když sekretářka, mladá dívka v riflích, při vypisování údajů z občanského průkazu došla až k razítku zaměstnavatele, pohlédla na mne a zeptala se:

"Vy pracujete u církve?"

"Ano," přitakal jsem.

"Vy jste farář?"

"Jo, něco takového. Jsem kazatel církve adventistů."

"Takový mladý a věříte v Boha? A to věříte opravdu?"

Když jsem se jí snažil vysvětlit, že bych asi těžko nesl negace svého povolání v ateistické společnosti, kdybych svou víru nemyslel opravdu vážně, překvapila mne otázkou: "Prosím vás, věřit v Boha — jak se to dělá?" Tónem, jakým to řekla, naznačila, že něco absurdnějšího ještě nezažila.

Nemám rád, když mě někdo pokládá za hlupáka. A tak jsem užil podobného tónu a v odpověď jsem opáčil:

"A vy snad nevěříte?"

Pohlédla na mne pohrdavě a se sebestyším úsměvem prohlásila: "To dá rozum, že nevěřím. Já jsem materialistka a na co si nesáhnu, o čem se nepřesvědčím, v to jednoduše nevěřím."

"Nezlobte se," říkám, "ale to musíte být nějaký zvláštní jedinec, jestliže to, co jste teď řekla, myslíte opravdu vážně."

Pohlédla na mne nechápavě a zeptala se: "Jak to myslíte?"

"Přesně tak, jak to říkám," odpověděl jsem. "Nedovedu si totiž představit, jak byste mohla prakticky realizovat tuto životní filozofii. Vy ze zásady nejezdíte vlakem nebo autobusem?"

"P r o ó č ?... Jasně, že jezdím. Ale co má společného..." Nenechal jsem ji domluvit a pokračoval jsem v myšlence, kterou jsem nakousl: "Nedovedu si představit, jak dříve než v ranní špičce nastoupíte do přeplněného autobusu, zaklepete na kabinu řidiče a požádáte ho, aby vám předložil řidičský průkaz, jelikož vy vlastně v této oblasti věříte pouze tomu, co vidíte a o čem se sama přesvědčíte. Svěřit svůj život nejistě osobě za volantem nebo u tlačítek řidičského panelu lokomotivy, to přece vyžaduje notnou dávku víry... Stejně tak si vás nedovedu představit například v lékárně... Že byste vždy poprosila magistra, aby před vašimi očima udělala chemický rozbor požadovaného

1. otázka Věřte v existenci Boha?
2. otázka Máte pro svou víru či nevěru ověřené důvody?

3. otázka a) Máte k Bohu, lehož existenci uznáváte, nějaký bližší osobní vztah?
b) Zabýval jste se někdy otázkou, jak asi vznikl život na Zemi, když neuznáváte Boha Stvořitele?

Nevěřící anebo...

léku? Tvrdíte, že jste ochotna akceptovat jen to, co je mimo jakoukoli pochybnost..."

"Tak počkejte," skočila mi do řeči, "máte pravdu, to je přece jasné. Takhle věřím i já. Ale to je něco úplně jiného. Já nevěřím v existenci Boha!!!"

"Dobře," říkám jí, "a na co jste si tedy sáhla — co vás přesvědčilo, že jste si tak jistá Boží neexistencí?"

"To je jednoduché. Nikdy jsem Boha neviděla. A kosmo-

vedu vám celou řadu důvodů, proč i dnes mnozí lidé takového formátu, jako je třeba americký kosmonaut Irwin, opravdově věří v Boží existenci. Jsem přesvědčen, že byste se pak na celou řadu věcí dívala jinak."

"Radši ne," řekla slečna od pracovního stolu, "vy byste mne ještě nakonec přesvědčil..."

Tak skončil můj rozhovor s mladou úřednicí na národním výboru v Havířově asi před deseti lety. Vzpomněl jsem si na něj právě teď, když jsem dával dohromady výsledky ankety na téma "Věřte v Boha?", kterou jsem pro toto číslo Znamení doby slíbil připravit. Odpovědi 90% dotázaných svědčily, že se i tito lidé — náhodní kolemjdoucí — otázkou Boží existence nikdy důkladněji nezabývali. Buď jim na to nezbyl čas nebo to prostě nepokládali za důležité. Mezi stovkou dotázaných bylo žalostně málo těch, kteří o sobě mohli říci, že pro víru v Boha mají pádné důvody.

Ale i ti, kteří tvrdili, že nevěří, se většinou jen domnívali, že to, co se ve škole učili, je asi pravda. Nikdy se tím hlouběji nezabývali.

Čtyřicetiletý zákaz všeho, co by mohlo vést člověka k poznání Boha, se silně podepsal zvláště na mladé generaci. Žel, i ti starší mají často svou víru v Boha jen jako sice posvátnou, ale mrtvou relikvii po předcích. Většinu lidí chybí jistota osobního přesvědčení.

Výsledky ankety jsou opravdu zajímavé. Pro lepší přehled jsem je zpracoval do následujícího statisticky pojatého grafu. Zkuste i vy chvíli přemýšlet nad svými důvody pro víru či nevěru v existenci Boha. Mohli byste o sobě říci, na základě přesvědčení a zásadní a důkladné úvahy, že jste věřící či nevěřící v Boha, nebo by se i na vás mohlo vztahovat ono již zmíněné ... VE VÍŘE DOSUD "NEVZDĚLANÝ"? Nespokojte se s domněnkami, ale hledejte pro svůj životní postoj pevnou jistotu přesvědčení (Iz 55,6).

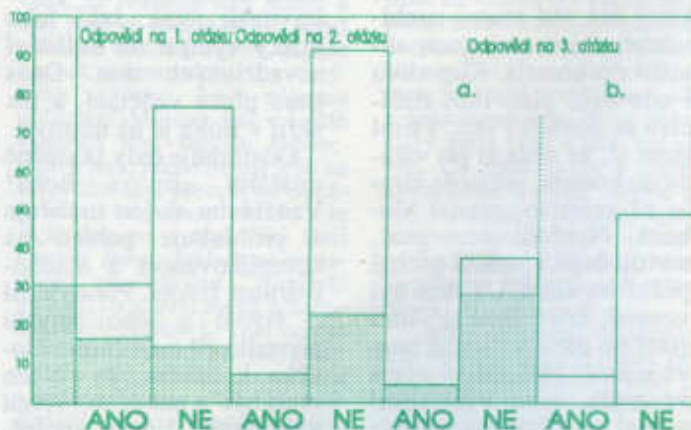

NEVZDĚLANÍ

Jaroslav Šlosárek

nauti byli ve vesmíru a taky ho neviděli..., to přece stačí. Nebo ne?" Pohlédla na mne a čekala, co odpovím na její pádný argument.

"Nezlobte se," říkám, "ale vy nejste nevěřící, jak o sobě tvrdíte, vy jste "nevzdělaná". Váš důvod k nevěře v Boha má asi takovou hodnotu, jako kdybyste tvrdila, že zprávy o afrických lvech jsou proto vymyšlené, že za dveřmi vaší kanceláře žádného nevidíte. A to, kam se člověk v nekonečném vesmíru dostal, se dá nazvat jen pohledem za dveře naší planety. Budete-li chtít,

Není pravda, že není nic. Existuje přece země, zabydlená obrovským množstvím živočichů a rostlin. Jsou planety, hvězdy a galaxie. Jsme my — lidé. Já a ty. My, kteří jsme nadáni schopností vnímat všechno kolem sebe, třídit a dělat závěry. Výsledkem pak je, že se člověk ptá, kladé otázky. Ta základní zní: "Odkud se to všechno vzalo?"

Je velký rozdíl mezi odpovědí na otázku, jak to vše funguje, a odpovědí, proč tomu tak je.

Jedna dívka měla potíže s pochopením vzniku dne a noci. Otec jí to chtěl názorně předvést, aby pochopila, že nejde o žádné tajemné jevy. Jeho přítel — ředitel školy — mu z kabinetu půjčil starší model sluneční soustavy. Uprostřed planet svíčka znázorňovala slunce a pomocí kliky ty maličké planety obíhaly kolem. Země se navíc ještě otáčela kolem své osy.

Otec nasadil před napjatou dcerou a manželkou kliku a miniaturní sluneční soustava se dala do pohybu. Na otáčející se zemi dopadalo světlo svíčky, takže bylo jasné vidět, kde je právě den a jak přichází noc. Otec se vítězoslavně podíval na dceru: "Už je ti to jasné? Žádná náhoda, žádný Pán Bůh. Všechno to je jen zcela běžný mechanický pohyb." Ještě jednou pomalu zatočil klikou. Tu si povšiml, že se dcera tázavě podívala na matku. "Co je? Něco je ti nejasné?" ptal se otec. A man-

želka rozpačitě odpověděla: "Víš, mně také není moc jasné, kdo tam venku točí tou klikou."

Záhada pohybu planet přivedla již Aristotela na myšlenku o prvotním Hybateli. Jeden ze základních přírodních zákonů je zákon příčiny a následku. Jen díky jemu je možná věda. Nic se totiž neděje bez příčiny. Víme také, že příčina je vždy větší než následek. Je jasné, že malíř je víc než obrazek, který je výsledkem jeho génia.

Lidstvo od nepaměti na základě tohoto zákona usuzovalo, že existuje nějaká prvotní příčina všech věcí, nějaký Tvůrce — Stvořitel. "Každý dům bývá od někoho postaven. Ten, který všechny věci postavil, je Bůh..." (Žid 3,4)

Zákon příčiny a následku může samozřejmě vyvolout otázku: "A kdo je příčinou Boha?" Čili — u které příčiny se zastavit? Jistě, u nějaké prvotní příčiny. Mohou být ale příčiny — a nakonec i ta první — stejné kvality, stejného druhu? Příčinou obrazu určitě nejsou štětky a barvy, i když jsou k tomu potřebné.

Řetěz je sestaven z jednotlivých článků, které zapadají jeden do druhého. Kam zavěsíme poslední článek? Na další článek určitě ne, zavěsíme jej na skobu. Musíme skončit u příčiny jiného druhu. Jinak bychom byli podobní mravenci, krčícímu se uprostřed soukolí orloje. Slyší, jak dole lidé obdivují hodináře... Mrave-

poznat to, co nevidíme — Boží tvůrčí moc a moudrost." (Řim 1,19)

Když hledáme odpověď na základní otázku: "Je Bůh?", vždy se vynoří řada dalších. Například tolikrát opakovaná: "Když je Bůh, proč je na světě zlo?" A tím se vnučuje další otázka: "Jaký je vlastně ten Bůh?"

Představme si následující situaci. Dali jsme si na zakázku vyrobit nový nábytek. Přátelé ho obdivují a ptají se, odkud ho máme. Určitě neřekneme, že sekretář způsobil, že vznikla knihovna — a ta že dala popud ke vzniku konferenčního stolku. Řekneme jim jméno mistra stoláře. Stolař ovšem není součástí nábytku, ani ho neobjevíme v některé zásuvce prádelníku. Rozhodně ale o jeho existenci nepochybujeme. Mluví za něj jeho dílo. Po čase však přijdeme domů a strneme: Na podlaze leží převrácený, rozbitý nábytek. Přesto však nezvoláme: "Není žádný stolář!" Spíše vykřikneme: "Kdo to udělal? Proč?"

Abychom se mohli dozvědět odpověď i na tu druhou otázku — "Jaký je Bůh?", dal nám Stvořitel vedle přírody ještě jednu knihu. Velký ruský vědec Lomonosov to vyjádřil takto: "Bůh nám dal dvě knihy: přírodu a bibli. V první nám zjevil svoji tvůrčí moc a moudrost. V té druhé svoji vůli s námi."

Při našem hledání Boha budeme moci najít dostatek důkazů pro svoji víru v Boha — Stvořitele. Vždy však zůstane možnost pochybovat.

I. Kant o tom uvažoval a dospěl k následujícímu závěru: "Bohu jde o to, dát člověku prostor pro svobodné rozhodnutí. Kdyby se Boží existence měla dokázat tak, že by se nám Bůh zjevil ve svém absolutním majestátu, pak by všichni bez rozdílu uznali Boží autoritu". Asi tak, jak respektujeme strážníka na křižovatce. Bez svobodného rozhodnutí."

Kdo bude chtít pochybovat, vždy pro to najde důvody — přes všechny důkazy, které naopak jiného nutí zvolat: "Nebesa vyprávějí o Boží slávě a dílo jeho rukou zvěstuje nebeská obloha."

Člověk se ptá:

Ludvík Švihálek

nec přitom mudruje: "Ti lidé jsou ale pošetilí. Já vím, že žádný hodinář neexistuje. Tady to kolečko pohybuje tímto kolečkem — a to pak zase dalším. Žádný hodinář není."

První slova bible znějí slavnostně, ale zcela jasně: "Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi." (1 Moj 1,1)

Bůh stvořil svět tak a s takovými zákony, které naznačují, že za tímto viditelným dílem stojí neviditelná tvůrčí Inteligence. "Na základě stvořených věcí můžeme

Neměnné jistoty

O jaké jistoty nám dnes jde? V první řadě klademe důraz na existenční jistoty — mít slušné zaměstnání, dobrou stravu, elegantní oblečení, komfortní bydlení, spolehlivý vůz. Další jistoty vidíme v pojištění pro případ nemoci, stáří a havárie. Pak chceme mít jistotu, že budeme moci hodně cestovat, a mít svobodu projevu a zaručená lidská práva. To vše je dobré.

Všechny tyto jistoty se však v podstatě týkají jen materiálního zajištění v našem pozemském životě. Většina lidí usiluje jen o hmotné jistoty. Když slyší o věčně platném Božím zákoně, uznávají jej sice za dobrý a užitečný, ale nejsou ochotni se jím vázat do důsledků. Duchovní hodnoty a jistoty vidí za moudré, ale když se mluví o jistotě odpuštění, vzkříšení a věčného života, kterou nabízí Ježíš Kristus, blahosklonně se usmívají a nakonec takovou naději odmítají. Zdá se jim být zcela nereálná.

Trvalé jistoty se osvědčují hlavně v krizích a na konci života. O něčem takovém se dočítáme v bibli. Její pisatelé mluví často o trvalých hodnotách, na které se můžeme vždy spolehnout. Jedním z nich je apoštol Pavel. Ve své poslední epistole napsané ve vězení, kde už počítal se svou smrtí, říká: "Proto také všechno snáším a nestydím se vydávat svědectví, neboť vím, komu jsem uvěřil. Jsem přesvědčen, že on má moc chránit, co mi světil, až do onoho dne." (2 Tim 1,12)

Tato slova zní velmi jistě. Uvědomoval si apoštol, co vlastně říká? Nenamlouval si něco jen proto, aby od sebe zahnal mraky smrti?

Jak něco takového mohl tvrdit? Měl snad dobré hmotné zázemí nebo pojištění? Zajišťoval nás, jak měl tento misionář zajištěny základní potřeby a lidská práva. — Pavlův citát vlastně odkazuje na Boha, kterému pevně uvěřil, že mu skutečně "uchrání to, co mu světil." Co to bylo? Byly to zlaťáky nebo stříbrňáky? Ne. Byly to úplně jiné hodnoty. Dovolme mu, aby nám o své hmotné zajištěnosti podal zprávu: "...ve vězení jsem byl víckrát, ran jsem užil do sytosti, smrti jsem často hleděl do tváře, ...třikrát jsem s lodí ztroskotal... Často jsem byl na cestách — v nebezpečí na řekách, v nebezpečí od lupičů, ...v námaze do úpadu, často v bezesných nocích, o hladu a žízni, ...v zimě a bez oděvu." (2 Kor 11,23-27)

Co se z jeho výpovědi dozvídáme? Neměl vůbec

dobré hmotné zajištění, nebyl ani pojištěn a ani se nemohl spoléhat na svá práva. Přesto mluví o jistotě: "...vím, komu jsem uvěřil. Jsem přesvědčen, že on má moc chránit, co mi světil, až do onoho dne." Pavel se rozhodně nechtěl chlubit nějakými náboženskými zásluhami. Bránil se pouze různým falešným apoštolům, kteří se naopak měli velmi dobře. Pavel jejich výhody zdaleka neměl.

Přesto, když stál v řetězech před králem Agripou, prohlásil: "Kéž by dal Bůh, aby ses nejen ty, nýbrž i všichni, kdo mě slyší, stali dříve nebo později tím, čím jsem já — kromě těchto pout." (Skut 26,29)

Bůh, jemuž Pavel věřil, mu nedaroval ani dům ani peníze, ale tisíce lidí, kteří uvěřili jeho kázání a přijali Boha za svého Pána. To byly pro apoštola ty největší hodnoty — lidé, kteří našli jistotu v Ježíši Kristu. Teď spolu s nimi žil v přesvědčení, že i on bude patřit mezi vítěze, až přijde Kristus, aby zřídil novou éru lidstva.

Tuto Pavlovu jistotu můžeme všichni mít. Bez ní jsme hodni politování. Co by nám pomohlo, kdyby nám patřil celý svět, ale neměli jsme jistotu odpuštění našich vin skrze oběť Ježíše Krista a jistotu vzkříšení pro nový život? Snad máme peníze, možná i dům a další věci, které řeší naše časné problémy, ale to vše nejsou jistoty trvanlivé a věčné. Proto Ježíš řekl: "Hleďte především Boží království a jeho spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno." (Mat 6,33)

Díváme-li se na náš svět, není tu vskutku nic jistého

a pevného. Z určitého hlediska máme ovšem všichni jednu jistotu, o níž dobře víme: "Živí totiž vědí, že zemřou, mrtví nevědí zhořla nic." (Kaz 9,5) Na tomto světě není jinak nic jistého. Protože jsme všichni po mravní a charakterové stránce narušení, narušen je celý svět. Všechny hodnoty, které vytváříme, jsou jen dočasné a relativní. Kdo však vyzná Bohu své hříchy, přijme Ježíše Krista za svého osobního Spasitele, může mít jistotu věčného života. Ví sice, že musí projít "údolím stínů smrti", ale také může s bohabojným Jobem prohlásit: "Já vím, že můj Vykupitel je živ a jako poslední se postaví nad mým prachem. A kdyby mi i kůži seděli, ve svém těle užijím Boha." (Job 19,25.26)

To je ta největší a nejkrásnější jistota, která zůstane, i když člověk ztratí všechny pozemské poklady, které pokládá za největší. Jsem šťasten, že se mohu s Pavlem chopit této jistoty a s vírou říci: "Proto také všechno snáším a nestydím se vydávat svědectví, neboť vím, komu jsem uvěřil. Jsem přesvědčen, že on má moc chránit, co mi světil, až do onoho dne." □

rozhovor

Požádal jsem svého přítele, našeho spolupracovníka, výtvarného redaktora naší redakce, Jana Bárty, o rozhovor o Bohu.

Dovol, abych Ti položil několik otázek, týkajících se víry člověka v Boha. Ty samozřejmě v Boha věříš, ale je to tak samozřejmé?

Za sebe bych řekl, že je to skutečně samozřejmé, ale podívám-li se kolem sebe, pak vždycky znovu poznávám, že víra v Boha zase takovou samozřejmostí není. Chtěl bych ještě dodat: Samozřejmost mé víry v Boha mne nezabývá všech pochybností, ale asi bych ji charakterizoval slovy apoštola Petra: "Pane, ke komu bychom šli?" (Jan 6,68) Ano, neznám jinou, lepší cestu.

Jak si vlastně Boha představuješ?

Pán Bůh přesahuje rámec mých představ. Mluvit o Bohu? Mluvit o představách...? My lidé si zpravidla umíme lépe představovat a charakterizovat negace. Je to asi proto, že to negativní bývá přesvědčivější a jaksi blíže naší každodenní zkušenosti. Takže Boha rozhodně nezotožňuji s představami pana Effela. Jako dobrotivý, zapomětlivý stařec na obrázku je skutečně jen pro smích. Stejně tak bych svou představu ne-

ztotožnil pouze s představou jakéhosi Prvního hybatele, prapůvodce celého vesmíru... Mám-li však použít představu v tom kladném slova smyslu, pak se mi zdá nejbližší představa Otce, který mne má rád. Ježíš učil učedníky oslovovat Boha v modlitbě "Otče náš..."

Jak to bylo ve Tvém životě, jak jsi se dostal k víře v Boha?

Žádné velké složitosti. Byl jsem vychován ve věřící rodině.

Lze tedy říci, že ses do věřící rodiny narodil? Má výchova takový vliv? Znamená to, že většina věřících lidí svou víru zdědila?

Víra se nedědí. Víra je vztah. Přesto nechci popřít vliv prostředí, ve kterém jsem vyrůstal. Moji rodiče určitě měli na budování mého vztahu k Bohu velký podíl. Naučili mne důvěřovat. Důvěřovat lidem i Bohu. Přiznám se, že lidem dnes důvěřuji méně. Mám své zkušenosti. Bohu jsem zatím důvěřovat nepřestal. — Ještě si dovoluji poznámku k tomu dědění víry. Řada mých kamarádů, jež rodiče vedli k Bohu, dnes s Bohem v životě nepočítá. Stejně

tak mám přátele, kteří byli vychováni mimo jakýkoliv vliv náboženství, a přece jsou z nich dnes věřící lidé. Víra je skutečně víc než dědictví po rodičích.

Proč vlastně v Boha věříš? Jaký smysl má pro Tebe víra v Boha?

Bude to možná znít pragmaticky a neúplně: Necítím se tak silný, abych se bez Boha obešel. Moc ho potřebuji. Bůh je pro mne jistotou a pevným bodem mezi spoustou nejistot, které by mne jinak zahltily.

Myslíš si, že víra může pomoci v úplně praktických věcech, jako je třeba manželství, výchova dětí nebo zaměstnání? Když jde třeba o peníze, i k tomu má víra v Boha co říci?

To je otázka! Kdybych měl odpovědět krátce, pak určitě ano. Kdybych měl uvést důvody... Bůh jako absolutní autorita nenechává všechnu odpovědnost jen a jen na nás. Naše odpovědnost i naše schopnosti mají své hranice. Vysoká rozvodovost, neúspěchy ve výchově i narušené vztahy mezi lidmi jsou svědectvím, že jsme na mnoho věcí příliš krátkí. Ten největší problém je v nás, v našem sobectví. Sami si s ním nevíme rady. Všechny, možná někdy upřímné snahy vybudovat ráj na zemi bez Boha to pak ještě víc zkomplikují.

Byli jsme vychováni v materialismu, a moderní člověk — i když dnes dost koketuje s představou Boha či spíše boha — věřit "neumí". Lze se to nějak naučit? Domníváš se, že je možné, aby lidé, kteří v Boha nevěří, si nějakým způsobem ověřili, zda Bůh je, či není? Prostě: Lze nějak pomoci lidem k víře? Co bys doporučil?

Ano. Někdy se skutečně musím smát, jak se v týchž novinách, v tomtéž rozhlasu, někdy od týchž hlasatelů do-

vidám zajímavé komentáře o věřících lidech. Před dvěma roky ještě výsměch, dnes přinejmenším přesvědčivá slova o sympatiích. Mám skoro pocit, že se bude v životopisech místo obvyklého, ale minulého "vyrůstal v rodině, která byla spjata s dělnickou třídou", uvádět "babička i dědeček chodívali pravidelně do kostela". Odpusť, snad jsem to trochu přehnal. Věřím, že se to brzy spraví. Lidé pochopí, že víra není póza ani příslušnost. Stejně tak to není žádná zásluha. Víra je vztah. Lidé se dnes tolik neptají jako dřív, co je pravda — i když hledání pravdy s vírou v Boha určitě souvisí. Ledacos se kolem nás zrelativizovalo a my už nejsme ochotni stále něco měnit. Není snadné něčemu, někomu věřit. Co když se zase zklameme? Proto dnes slyším často klást jinou otázku: "Jak to funguje?" A tak bych těm, kteří touží věřit, poradil, aby místo hledání Boha ve vědeckých a filozofických knihovnách Boha vyzkoušeli. Není to nic složitějšího. Potřebujeme pomoc v mnoha drobnostech... Nebojme se upřímně říci: "Bože pomoz..."

Dovol, abych se Tě nakonec zeptal, zda máš nějaké předání, z něhož čerpal časopis Znamení doby?

Aby se čtenáři nevyhýbali odpovědi na důležitou, i když často opomíjenou otázku: "Co je pravda?" Snad jim může být právě časopis Znamení doby v hledání této odpovědi vítanou pomocí.

Děkujeme Ti pěkně za rozhovor a přejeme do Tvé práce hodně báječných nápadů, krásných ilustrací a nikdy neutuchajících touhu sloužit svými kresbami nejen lidem pro radost, ale především Pánu Bohu k slávě.

Otázky kladl Luděk Svrček

"Pro nás je satanismus výrazový prostředek. Připouštíme-li, že je třeba v cokoliv věřit, pak se přikláním spíše k satanismu."

V. Henych

Jaký bůh ovládá rock?

Když U. Bäumer vydal poprvé svou knihu *Chceme jen tvou duši* ("Wir wollen nur deine Seele", Wuppertal, 1984), netušil, jak choulostivé téma otevře. Další tři vydání této knihy svědčí o tom, že svět rock'n'rollu typu "hard-rock", "heavy metal" a "black metal" nás stále vybízí ke stejným otázkám: Jakou roli vlastně hraje v dnešním hudebním světě? Jsou to projevy neutrálně umělecké, nebo přímo náboženské? Co si máme myslet o vztahu této hudby k satanismu?

Tyto otázky jsou velmi důležité, protože se vlastně ptáme, zda je to hudba dobrá, nebo naopak škodlivá! Když si uvědomíme, kolik prostoru jí věnují televizní programy a vůbec kultura mládeže, není to bezvýznamná otázka.

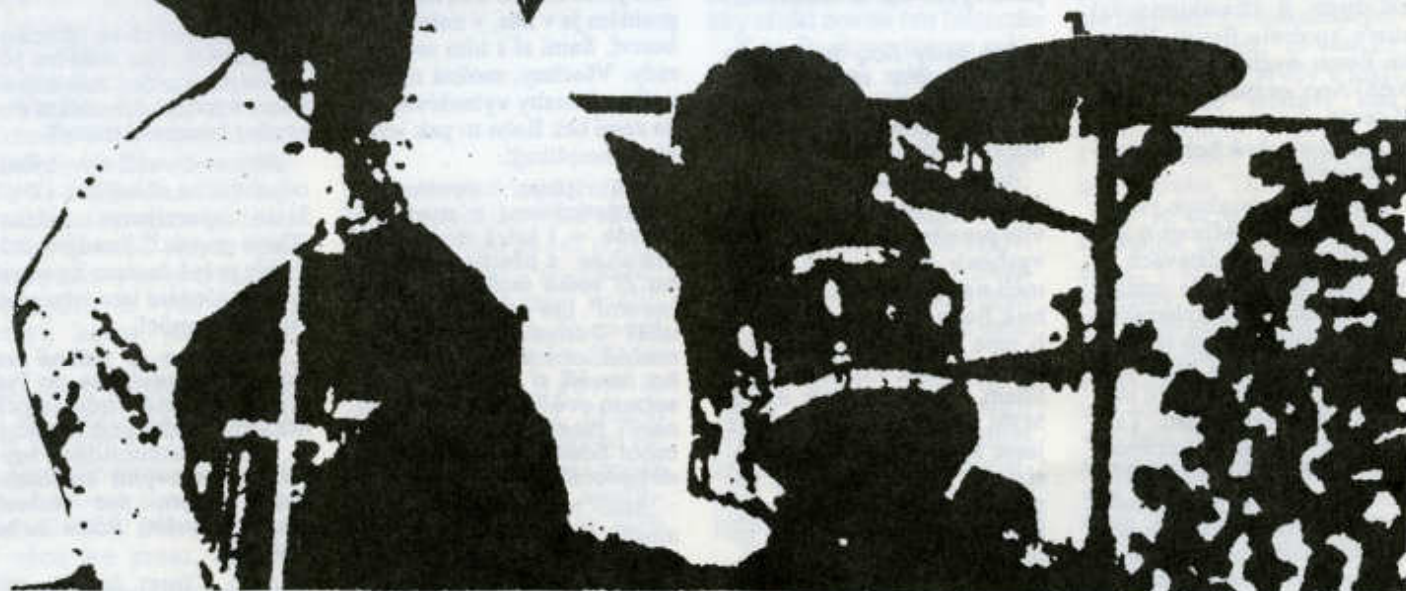
Podobně se ptal časopis *Mladý svět* (č. 34/90) rockové skupiny Törr. Kapelník Vlasta Henych odpověděl: "Pro nás je (satanismus) výrazový prostředek. Připustíme-li, že je třeba v cokoliv věřit, pak se přikláním spíše k satanismu. Pro ateistu, který je ochoten připustit si nějakou víru, je to hmatatelnější záležitost než Ježíš Kristus. Používáme satana jako symbol doby tohoto světa, symbol zla a násilí. To hmatatelné je, stačí se rozhlédnout: vidíš ho všude, a pána-boha nevidět."

Je pravda, že satanismus patří ke znamení doby. Kolem sebe nevidíme jen snahu o oživení hodnot křesťanství, ale také davový obdiv k démonismu. Rocková scéna se stala nejmasovějším náboženstvím mladé generace.

Počátek satanova kultu v rockové hudbě se datuje do roku 1969, tedy tři roky poté, kdy byla v San Francisku založena První satanova církev (*First Church of Satan*). Průkopníkem je anglická skupina Black Sabbath (*Černá sobo-*

ta). Už její jméno naznačuje, o co jde: při tvrdé rockové hudbě černé mše, zapřísahání se ďáblu, kult čarodějnic. Skupina se stala prototypem okultního rocku, při kterém jde o představení magie, spiritismu, satanismu a dalších okultních prvků. Patří k tomu pochopitelně černý oděv, dým, symbolické projevy násilí, hrůzy a smrti. Zfetelně to slyšíme také v šokujících textech jejich skladeb: "Mnozí lidé říkají, že moje láska nemůže být pravá. Prosím, věř mi, můj milý, a já ti ji ukážu. Ó, miluj mě teď: a nebudeš litovat, že jsi změnil svůj život, který jsi žil před naším setkáním...Mé jméno je Lucifer — prosím, uchop mou ruku!" (*NIB*) V jiné skladbě slyšíme zase toto: "Vem si život, bude to laciné; zabij někoho, nikdo nebude brečet. Svoboda je tvá, konej jen svou povinnost, my chceme jen tvou duši." (*Cornucopia*)

Hudebníci této skupiny tak nadchli americkou mládež, že museli pořádat nonstop turné. Teprve když se někteří během koncertu vyčerpáním zhroutili, skončilo jejich tažení napříč Amerikou. Jaké poselství však zanechali svým oddaným fanouškům? Např. z obalu LP desky "Reflection — Black Sabbath" k nim promlouvá toto: "A ty, ubohý blázně, který držíš tuto LP ve svých rukou, věz, že s ní jsi zaprodal i svou duši, protože tento pekelný rytmus se jí zmocní ďábelskou mocí této hudby. Toto hudební užití tě nechá tančit bez konce, bez přestávky." Obdivovatelé potom nosili nápis "I'm possessed by Black Sabbath" (*Jsem posedlý Black Sabbath*). Veřejně vyjádřil své pocity bubeník Bill Ward: "Satan může být bohem." Roku 1980 vydali LP desku "Heaven and Hell" (*Nebe a peklo*), která už svým obalem přesvědčuje, že jde víc o peklo než o nebe.

Svědčí o tom i převrácené železné kříže a satanský pozdrav, při kterém je vystrčený jen ukazováček a malíček. Tím se symbolizují dva rohy.

Jeden mládežnický časopis popsal jejich vystoupení slovy: "Řadí jak posedlí ďáblem." Jeden fanoušek zase prohlásil: "Při jejich hudbě můžete být 'high' i bez drog." Ozzy Osbourne vydal r. 1982 LP s názvem "Speak of the Devil" (*Řeč ďábla*). Na obalu se nechal zobrazit odporným způsobem jako krvežíznivý upír. Jistý mládežnický časopis ho nazval "miláčkem Lucifera".

Podobné projevy můžeme sledovat u mnoha dalších rockových formací, které si z Black Sabbath vzaly vzorový příklad — Led Zeppelin, Rolling Stones, AC/DC, KISS, Queen, Nazareth a další zahraniční i naše skupiny, kterých stále přibývá. Do syt nám je představuje televize, rozhlas, prodejny gramofonových desek, diskotéky...

Skupina Led Zeppelin se proslavila skladbou "Stairway to Heaven" (*Schody do nebe*). Přestože titul zní tak křesťanský, pustíme-li zpětný chod u speciálních gramofonů, zní: "Poslouchej! Byli jsme zde... Budu zpívat, protože žiji se satanem... Služ mi. Tam už není možnost úniku... se satanem... když musíme žít se satanem... mistr satan..."

Tyto zpětné nahrávky ("backward masking") pocházejí pravděpodobně od slavného mága, který učil, že ten, kdo se chce skutečně zabývat satanismem, musí umět pozpátku "mluvit, číst, psát, myslet a chápat". Je znám jako největší satanista 20. století. Jmenuje se Aleister Crowley (1875-1947). V roce 1896 měl údajně vidění, které mu dalo jistotu, že on je Antikrist. Proto se nazýval "The Great Beast 666" (*Velká šelma 666*, nebo "šelma z propasti" podle Zj 11,7) a věřil, že má okultní moc, nadlidské poznání a schopnosti. Považoval se za proroka nové doby, který zneškodní zbytek "zastaralého a života neschopného" křesťanství. Zřetelně to vyjádřil slovy: "Satan není nepřítelem člověka, satan je... život... láska... světlo." Dále říká: "Cesta do nebe vede přes peklo!" Za cíl považoval, aby si člověk osvojil síly démonského světa, a tím se stal pánem světa. Za jeho hlavní dílo se pokládá "The Book of the Law" (*Kniha zákona*), kterou mu prý v Kairu nadiktoval vůdčí duch — démon Aiwass. Jeho protibiblické a satanské učení je vyjádřeno v základní tézi: "Do what thou wilt shall

be the whole of the law!" - (*Dělej, co chceš, to je celý zákon.*)

Tohoto muže můžeme pokládat za duchovního vůdce mnoha dalších metalových skupin. Současný německý žurnalista Horst Knaut o něm napsal: "To, co Aleister Crowley ve svém životě vymyslel a publikoval, co se naučil a praktikoval, se stalo pro mnohé dnešní okultní skupiny směrodatné. Crowley jim pomohl najít novou životní cestu, nový duchovní postoj, nové náboženství. Crowley však už nezažil ten velký rozkvět svého učení po druhé světové válce, který nastal v Evropě a zvláště v USA. Zemřel po svém dobrodružném životě, v závislosti na drogách, duchovně bezmocný a opuštěný v roce 1947 ve své anglické vlasti."

Rolling Stones (*Valící se kameny*), kteří nedávno vystupovali v Praze na Strahově, si se satanským kultem přinejmenším zaflirtovali. Už v roce 1967 vydali LP s titulem "Their Satanic Majesties Request" (*Žádost jejich satanského majestátu*). Mick Jagger později přiznal, že skupinu pro tuto desku neinspiroval nikdo jiný než Anton LaVey — zakladatel první oficiální satanovy církve v USA. Později vydali ještě slavný song "Sympathy for the Devil" (*Sympatie pro ďábla*), který se stal hymnou amerických satanistů. Anebo vzpomeňme jejich skladbu "Hell's Angels" (*Pekelní andělé*). V časopisu Rolling Stone kytarista Richard Keith zdůrazňoval: "Černá magie je něco, co by měl každý prozkoumat."

Pro širší přehled si představme ještě další skupiny — např. AC/DC. Po jednom kon-

certu, který je vždy šílenou show, dostal kytarista Angus Young otázku: "Odkud bereš tu energii?" Odpověděl: "Tam shora." "Tam shora?" znělo opakovaně. Odpověděl: "Buď tam shora nebo zdola. Pravděpodobně zdola. Tam nahoře žádný rock'n'roll není." Členové skupiny aktivně pěstují okultismus a spiritismus. Netají se tím, že jim pomáhají démonské síly. Tituly jejich skladeb jsou "Hell's Bell's" (*Pekelné zvony*), "Highway to Hell" (*Cesta do pekla*)... Samotná zkratka AC/DC znamená "Antichrist/Devil Cooperation" (*Spolupráce Antikrista s ďáblem*) nebo "Antichrist/death to Christ" (*Antikrist smrt Kristu*).

Vůbec největší vliv na rockovou hudbu měli nepochybně Beatles. John Lennon se v roce 1962 aktivně zabýval okultními vědami. Na jedné spiritistické seanci v Hamburku prohlásil: "Vím, že Beatles budou mít takový úspěch jako žádná jiná skupina. Vím to přesně, protože pro tento úspěch jsem prodal ďábla svou duši."

Jeden mladý fanoušek zabil svého spolužáka, protože se s ním přel o KISS. Jméno této americké skupiny zní "Králové ve službě satana". Samotný producent Bob Ezrin je ozna-

čil za "symboly rozpoutaného zla a nezkrotné smyslnosti". V pekelném songu "God of Thunder" (*Bůh hromu*) zní text: "Shromažďuji kolem sebe tmu, abych se potěšil, a tobě přikazuji, abys poklekl před bohem hromu, bohem rock'n'rollu."

Kolik mladých lidí tuto výzvu uposlechlo! Protože roste počet metalových skupin, které mají podobné metody a cíle, roste i počet vyznavačů tohoto rockového náboženství. Svědčí o tom jejich filozofie i životní styl. Milióny mladých lidí na celém světě přijalo tak jednoduchý a přitom tak mocný Crowleyho recept: "Sex and Drugs and Rock'n'Roll is all your body needs." (*Sex, drogy a rock'n'roll je vše, co tvé tělo potřebuje.*)

Je to skutečně dobré životní moto? Jak bude vypadat další vývoj "rockové generace", když bude nekriticky přebírat vše, co se na pódiu objeví? Uvědomujeme si, že toto náboženství nikoho nepovznese? Muzikolog Tibor Kneif označil hard-rock za "hudbu, která se snaží přeměnit teror v estetiku". Jako základní rys tohoto druhu hudby vidí "oslavu násilí".

Tak se o rockové hudbě vyjadřují odborníci. A co na to řekneme my? Pro kterého boha se rozhodneme? Tuto hudbu nám vnucují bohové rocku. A co nabízí skutečný Bůh, Stvořitel a Vysvoboditel? Bible to zřetelně říká takto:

"Předložil jsem ti život a smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo a miloval Hospodina, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu. Na něm závisí tvůj život a délka tvých dnů..." (5 Moj 30,19.20)

pro

Většina lidí přijímá málo tekutin. Důsledkem jsou bolesti hlavy a jiné potíže. Při horkém počasí mohou být následky nebezpečné. Kdo chce být zdravý, musí proto dbát, aby v jeho organismu nevznikl nedostatek tekutin. Nenech-

kožkou, jednak při procesu pocení. Pocení je vůbec jedinou organickou možností, jak se naše tělo zbavuje přebytečného tepla. Toto přirozené ochlazování předpokládá dostatek "chladící kapaliny". Signál, který nám připomíná, že potřebujeme tekutiny doplnit, je

za hodinu, případně 15 litrů za den. Když tyto ztráty nenahrazujeme, dochází ke znatelnému poklesu výkonu a zrychlení krevního oběhu. Během dalšího stádia se mohou dostavit návaly horečky a nakonec smrt z vyčerpání. Velká vedra jsou rizikem jak pro děti, tak pro

látky, nahrazuje veškerou ztrátu tekutin a posiluje celkový krevní oběh. Doporučit lze všechny nealkoholické nápoje, zvláště minerálky, protože ty nejen utišují žízeň, ale zároveň dodávají tělu nutné minerální látky, které potřebujeme proto, aby funkce našeho organismu probíhaly bez problémů. S dobrým nápojem, který přijímáme v dostatečném množství, budeme fyzicky i duševně čilejší.

proti

"Teď si musím dát kafe!"

— Jak často to

říkáme nebo slyšíme! Když jsme unaveni a bolí nás hlava, myslíme si, že šálek kávy nás zase "postaví na nohy". Pomůže nám však káva v takových případech? Pravda je, že kofein, který káva obsahuje, potlačuje únavu, ospalost a aktivizuje naše duchovní a tělesné schopnosti. Jenže tyto účinky trvají jen určitou dobu a únava se opět vrací. Místo abychom si odpočinuli, vezmeme si další dávku. Kofein vlastně naše tělo dráždí. Při dávkách nad 500 mg může kofein způsobit třesení rukou, čukání svalstva, zvýšenou podrážděnost, nervozitu, tlukot srdce a poruchy spánku. Kromě toho vede tato substance také k návyku, tzn. že konzumujeme stále větší množství kofeinu a častěji. Kofein obsahuje především káva, některé čaje a osvěžující nápoje.

Průměrný obsah kofeinu v jednom šálku:

Pražená káva	85—150 mg
Instantní káva	60—100 mg
Čaj	60—75 mg
Cola, Pepsi atd.	20—60 mg
Bezkofeinová káva	3 mg

Nápoje, které obsahují kofein, nejsou tím nejlepším prostředkem ani pro uhašení žízně ani pro povzbuzení organismu. Čím méně je budeme pít, tím lépe. Je jen škoda, že toliko lidem více chutnají uměle připravené tekutiny než zdravé ryze přírodní nápoje. □

Ze zahraničního materiálu zpracoval D. K.

me se oklamat tím, že nemáme žízeň. Zvykli jsme si totiž, že nemáme pocit žízně — dokonce i tehdy, když je náš organismus zcela vysušen.

Nezáleží na tom, zda rtuť teploměru šplhá nahoru nebo klesne pod bod mrazu, náš vyrovnávací systém se stará o to, aby naše tělesná teplota zůstala konstantní kolem 37 stupňů Celsia. V zimě to zajišťují potraviny, jejichž kalorie se přeměňují v teplo. V letních měsících se zase musíme chránit před nevolností z horka nebo dokonce před úpalem a poruchou krevního oběhu. Regulace teploty spočívá jednak v tom, že naše tělo propouští teplo po-

pocit žízně. Je známo, že bez jídla může člověk přežít téměř celý měsíc, ovšem bez tekutin nanejvýš tři dny. Dokonce už při minimálním úbytku vody zároveň ztrácíme minerály a organismus na to velmi citlivě reaguje poruchami látkové výměny ve svalových buňkách a potížemi krevního oběhu. Kdo tedy nechce v létě omdlívat, musí se starat o dostatečné dodávky tekutin. Aniž bychom nějak těžce pracovali, pohybujeme-li se v prostředí kolem 29 stupňů Celsia, ztrácíme denně pocením 2-3 litry vody. Extrémně vysoké ztráty vody pozorujeme u sportovců a u lidí, kteří pracují ve velkých teplotách: 1-2 litry

dospělé, kteří trpí potížemi srdce a krevního oběhu. U těchto skupin, ale také např. u horolezců, kteří se zdržují v prostředí řídkého a suchého horského vzduchu, vlastně vypoví službu centrum žízně v mozku. V takových případech je vždy dobré občas vypít skleničku (ovšem žádný alkohol), abychom předešli ohrožení zdraví. Kromě toho by si měli starší lidé chránit srdce tím, že namáhavější práci si přeloží na chladné ranní hodiny. Všeobecně můžeme říci, že člověk by měl denně přijmout minimálně 2 litry tekutin — do tohoto množství počítáme i tekutá jídla. Voda odplavuje z těla škodlivé

Ještě donedávna nás školství ujišťovalo, že výchovná práce je u nás na vysoké úrovni, protože je založena na "vědeckém světovém názoru". Jakýkoliv náznak náboženství se odmítal jako "nevědecký" a "škodlivý". Bylo to dobře? Mnozí rodičové i učitelé byli celá léta přesvědčeni, že ano. Dnes tomu pravděpodobně už zase mnozí nevěří, ovšem asi také nejsou přesvědčeni o tom, že ateistická výchova by měla být okamžitě nahrazena náboženskou výchovou. Dokonce se může někomu zdát, že náboženství se začalo až příliš vnučovat. Určitě budeme mít na současné metody náboženské výuky různé názory, přesto bych rád, kdybychom se nad naší otázkou zamysleli. Nemám v úmyslu využívat současného uvolnění jen proto, abych na stránkách tohoto časopisu opět prosazoval tak dlouho potlačované náboženství. Chci naopak ukázat, že potřeba vychovávat děti zcela jinak než doposud je zde ne proto, aby se vystřídaly ideologie, ale proto, že ta dosavadní výchova nefungovala. Že nefungovala v praxi, to snad všichni víme, jenže ona ještě nezačla fungovat ani v teorii.

V polovině roku 1989 se v teoretickém časopisu ÚV KSČ Nová mysl věnovala podobné otázce Dr. K. Marešová. Ve svém článku ukázala, že domácí i zahraniční (především sovětské) práce poměrně uspokojivě rozpracovaly oblast samotného světového názoru. "Méně však", píše, "je objasněna problematika utváření vědeckého světového názoru jednotlivce..." Z toho správně vyvozuje, že je zde "potřeba komplexně objasnit povahu vztahů mezi myšlenkou a činem, světovým názorem a přesvědčením." Autorka si uvědomuje, že "přesvědčený člověk je člověkem cílevědomým", ví dokonce, že "míru přesvědčení je možno sledovat podle pevnosti jeho názorů, schopnosti kdykoli a v jakémkoli prostředí své názory hájit a aktivně jimi ovlivňovat okolí." Dále jasně říká, že výchova člověka není možná bez působení na citovou sféru a také tvrdí: "Jeden z důvodů přezírání náboženství (které má působení na city člověka dokonale promyšleno) spočívá v tom, že socialistická výchova... nedoceníla citovou a morální oblast." Přestože tuší, že "vnitřní přesvědčení se stává nejdůležitější hodnotovou orientací člověka", nakonec však musí smutně uzavřít: "Zde existuje dosud řada nezdůvodněných otázek..."

Otázky utváření socialistického přesvědčení nejsou dosud zcela uspokojivě zodpovězeny."

Není to smutné hodnocení filozofické a pedagogické práce za celá desetiletí? Není to přímo vybídka pro nás, abychom si ujasnili, jak tedy budeme vychovávat své děti? Neměli bychom jasně vědět,

"V nekonečném vesmíru se projevuje nekonečně velká intelligence."

Albert Einstein

Je důležitá NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA?

jakými myšlenkami budeme "živit" své děti a s jakým "názorem" a přesvědčením vkročí do života? A když už budou mít naše děti určitý cíl a přesvědčení, budou si ho schopny obhájit a udržet?

Výchova potřebuje skutečný ideál

Od dětí a dorůstající mládeže často slyšíme: "Prosím tě, to máš jedno. Na tom přece vůbec nezáleží!" O čem to svědčí? Co jim schází? Každý člověk potřebuje pro svůj život určitý ideál, normu, směr a cíl, podle kterého by se orientoval. Bez ideálu jsou lidé zmatení a lhostejní. Není možná "neutrální" výchova. Výsledkem je bezzásadovost, zivelnost, anarchie. To už vlastně není výchova odněkud někam, ale ponechání mladého člověka na pospas zákonitostem úpadku a sebezničení. Pro

některé je ideálem jejich povolání, hobby, zábava nebo přímo nějaká ideologie. Pro tyto lidské ideály je však příznačné to, že se mění. Tím je pro člověka proměnlivý i smysl života. Podstata křesťanského ideálu je v tom, že je nad člověkem, člověk se mu podřizuje. Protože víme, že tento ideál je v posledu zaručen samotným

žeme s nadějí působit na své svěťence. V takovém případě je nebudeme vychovávat jen teoreticky, ale celou svou osobností. V tom spočívá nejsilnější vliv výchovy. Taková výchova má jedinečnou naději na úspěch. Potom můžeme také očekávat, že nová generace bude nejen teoreticky naučená, ale zároveň uctívá a čestná.

Bohem, je pravý, neměnný, a my se na něj můžeme spolehnout.

Předpoklad a smysl křesťanské výchovy

V křesťanství se jedná o pravdy, které nevymysleli lidé, ale které byly zjeveny Bohem. To znamená, že tyto pravdy nevlastní automaticky ani rodiče. Pokud je sami nepřijali, nemohou je předávat dětem. Zde leží tedy velká odpovědnost předně na rodičích a pak i na učitelích, jak se rozhodnou. Podle čeho chtějí vychovávat? Jak vážně se chopí své odpovědnosti, aby předali novou generaci to nejlepší? Pro křesťanskou výchovu to znamená, že my dospělí známe svou omylnost a Boží absolutnost. Teprve když my sami budeme myslet a jednat s vědomím této nejvyšší autority a podle biblických rad, pak mů-

Mladí lidé opustí domovy a školy v plné zralosti a dospělosti. Budou schopni samostatně rozhodovat, protože budou vychováni k uznání pravé autority a pravdy. Jinak bychom si měli nechat líbit Masarykovu výtku: "Příliš mnoho se učíme pro rozum a málo pro život."

Jsem si vědom toho, že křesťanská výchova má i své hranice. I když víme, že předáváme ty nejvyšší ideály, nemůžeme je nikomu vnutit. Úkolem učitele je, aby uvedl děti co nejlépe do vztahu k Bohu, ovšem to poslední rozhodnutí musí nakonec učinit mladý člověk sám. Obrácení a láska k Bohu může vycházet jen z vlastní vůle. Dobrá výchova však nedá mládeži jen "názor", ale ty nejlepší předpoklady pro skutečné přesvědčení. □

ZÁPAS

život

Byl jsem svědkem silniční nehody. Dvacetiletá dívka spadla do jízdní dráhy autobusu ČSAD. Několik sekund, střet, člověk padá na zem, plno krve, dívka je v bezvědomí, za několik minut přijíždí sanitní vůz...

Odecházím. Je mi velmi špatně. Držím se sloupu a takřka omdlávám.

Cestou domů přemýšlím o životě, i o tom, že jsem tam mohl ležet třeba já. Stačí okamžik...

Na otázky, které se mi vybavují, znám odpověď. Zнала je ta dívka? Věděla o novém životě v Ježíši Kristu? Jak rád bych jí to všechno řekl, ale už bylo pozdě.

Uvědomuji si, kolik jsem dlužen lidem, které znám a potkávám každý den. Vědí o radostné zprávě, o novém životě v Kristu? Vždyť zítra tady nikdo z nás nemusí být.

Uvědomuješ si, že každý den jde někomu o život? Víš, že už zítra může být pozdě? Co jsem dlužen já a ty svým bližním? Přemýšlel jsi někdy o tom? Co pro to udělám já, ty, my všichni, kdo se hlásíme ke Kristu? Když znáš tu šanci, kterou Kristus nabízí, dej ji ostatním. Udělej ten malý krok, to hlavní už Kristus učinil. Zemřel za nás za všechny, a proto mohl říci:

"Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný." (Jan 3,16)

Předáš tu krásnou naději ostatním?

Ludvík Švihálek

Svoboda svědomí a projev na nás dnes klade zvýšené nároky. Trochu nás dráždí a znervózňuje halas různých názorů. Musíme se naučit toleranci. Co to je? V technice je to dovolená úchylka od dané veličiny. V oblasti mezilidských vztahů — snášenlivost.

Ježíš vyslovil pro vztahy mezi lidmi úžasné zlaté pravidlo: "Co chcete, aby vám lidé činili, číňte i vy jim." (Luk 6,31)

Jsmo tolerantní?

Jak by se — podle mne — měli lidé ke mně chovat? Vyžadují, aby měli pochopení pro slabosti mé povahy. Nemožu přece za to, že jsem někdy tak podrážděný... Chci toleranci pro své názory. Já to totiž vidím tak — a jsem přesvědčen, že můj náhled je správný... A co se týká mých náboženských postojů, zde je tolerance těch druhých úplně samozřejmá. Jedině já totiž vyznávám tu správnou víru a nevěřím takovým hloupostem jako soused odnaproti... A jak je vůbec možné, že si dnes může každý tisknout, co chce?

Že jsem netolerantní? Tak promiňte, budu tedy o té tolerantnosti přemýšlet. — Přemýšlel jsem — a zjistil:

Tolerance, to je výsledek.

1. Výsledek pokory, která se sklání před nekonečností pravdy.

Neznamená to, že souhlasím s každým názorem. Uznávám však, že pravda je nekonečně široká a hluboká. Nikdy ji nejsme schopni postihnout celou.

TÉMĚŘ DOSPĚLÝM TÉMĚŘ DOSPĚLÝM TÉMĚŘ DO

Já vím. Je teď moderní říkat: "Věřím!" Najednou všichni někomu, něčemu věří, a když už někomu věření dělá problémy, určitě alespoň jeho babička s dědečkem byli věřící a on věřícím vždycky fandil. Víra, ovšem, není otázkou módy, a pokud jí je, pak to není víra. Tedy ta víra, o které bych ti rád něco řekl, milý téměř dospělý. Každý musí něčemu věřit nebo alespoň v něco doufat. Bylo tomu tak i v čase, kdy si lidé dávali moc

dobře pozor, aby bylo všem okolo jasné, že oni se už s náboženskou otázkou (takhle nějak to stálo ve všech možných i nemožných dotaznících) vyrovnali. "Věřím jen svíčkové báby. Vždyť máš s tou vírou jen problémy," důvěrně mi domlouval můj spolupracovník a šel pak požádat šéfa o půl dne dovolené, aby mohl odvézt svou milovanou Ladu — combi do garáže na druhém konci města, protože začalo pršet. Už je to dobrých

"Zčástky zajisté poznáváme..." (1 Kor 13,9)

T.G. Masaryk řekl kdysi K. Čapkov: "Každý člověk, s kterým se setkám, mne v něčem předčí."

2. Tolerance je výsledek jistoty v pravdě.

Je-li moje loď pevně zakotvena, ne bojím se žádné vlny, která se sykotem naráží do jejího boku.

Netolerance je totiž často projevem strachu před argumentem druhého člověka.

V OSN jednou naši zapomenutý rukopis projevu jistého delegáta. Některé věty v něm měl podtrženy červeně a vedle měl napsáno: "Zvýšit hlas, argumenty slabší!"

3. Tolerance je výsledkem přesvědčení o moci pravdy.

Na prezidentské vlajce našeho státu je heslo: "Pravda vítězí." Trpká zkušenost našich dějin ukazuje, že to někdy trvá velmi dlouho a stojí to mnoho obětí. Pravdu však není možné násilím zničit, lze ji jen na chvíli potlačit.

"Upálit neznamená přesvědčit!" zvolal Giordano Bruno v plamenech hranice, kam ho uvrhla inkvizice.

Stejně tak jako není možné někoho donutit k lásce, nelze násilím donutit ani k přijetí určitého názoru. A tak jako láska vyvolává reakci vděčnosti, žádá si pravda naši kladnou odpověď.

Kdy být netolerantní?

Tolerance ale neznamená, že člověk jen pasivně přihlíží všemu dění kolem sebe a pokyvuje hlavou jako známý řecký filozof. O Ježíši Kristu čteme: "Míloval jsi spravedlnost a nenáviděl nepravost." (Žid 1,9)

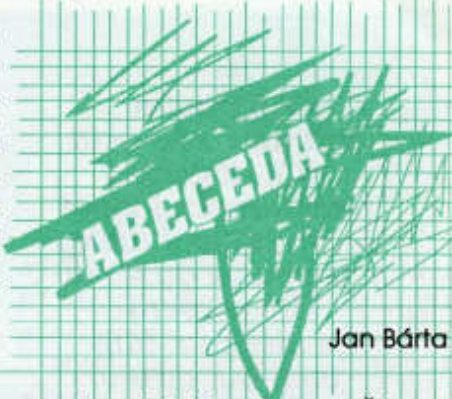
Z toho vyplývá, že nemáme tolerovat takové činy, které škodí nebo přímo ohrožují zdraví a životy druhých lidí. A nemůžeme tolerovat ani názory a ideje, které k ohrožení druhých nabádají.

Tragédií lidstva je, že často netolerovalo to, co mělo, a tolerovalo to, co nemělo. Tak jednalo to "nepovedené" lidstvo. Ale co já a ty? □

Písmeno m mám rád. Je takové měkké, samečkové. A jak by ne, když písmenem m začíná slovo z nejkrásnějších. Slovo máma. I typografům a výtvarníkům působí radost. Dává spoustu příležitostí ke grafickému ztvárnění. S písmenem m se dají dělat hezká kouzla. Ovšem, naše rubrika neposkytuje místo pro kouzla, byť by ta kouzla byla hezká. Ne, žádná kouzla nebudou. Písmeno m je v našem případě jediným vymezením výběru slov pro naše uvažování. V abecedě totiž po l následuje písmeno m.

m... myšlení

Slovo myšlení pojmenovává určitou činnost. A ne ledajakou činnost. Činnost příslušící vpravdě pouze lidskému pokolení, řekli bychom trochu staromódně, ale vzletně. Myšlení nás odlišuje od ostatních živých bytostí. Myšlení je úžasný dar. Myšlení je bohatství, které nelze vyčíslit penězi, myšlení je... Tak dost! Pění od lidské myšlení přenechme někomu jinému. Ostatně, ono to s tím myšlením není vždycky tak jednoznačné. Není myšlení jako myšlení. A rozdílnost v myšlení nevidím jen mezi přemýšlením nad úkolem z matematiky a mezi sněním o krásné dívce, která právě včera vstoupila do mých snů. Jistě, obojí patří k životu. Je dobré vědět o rozmanitosti myšlení a tou rozmanitostí i žít. Zaznamenáníhodnou rozdílnost mezi myšlením a myšlením stejně jako s ní spojené problémy však vidím jinde. Uvedu ji biblickým veršem: "Člověk uvažuje v srdci o své cestě, ale jeho kroky řídí Hospodin." (Př 16,9) Ne, nechci vám teď do vašeho života vnucovat Pána Boha, ani znásilňovat vaše myšlení, ale možná, že právě váš život je důkazem toho, jak jste ledacos zamýšleli, promýšleli, obmýšleli, vymýšleli a domýšleli, a jak vše nakonec dopadlo mimo scénář složený podle vašeho myšlení. Avšak ani zklamání způsobené pohřbíváním snů a představ nemusí být tragédií. Život nás učí, že i zklamání mívají svá kouzla pro novost nevyšlapaných cest. Jsou mnohem smutnější věci, týkající se lidského myšlení. "Ne, ne, na to raději ani nemyslet!" bránil se můj kamarád Pavel, když jsme se, nevím jak, dostali k těm zapeklitým otázkám o smyslu života. Kamarád Pavel nebyl vůbec hlupák, ale raději přemýšlel nad složitým příkladem z deskriptivy než nad svým životem. Zaměstnávat myšlení? To ano. Třeba na plné obrátky. Živme je spoustou vnějších vlivů, vjemů, koncentrátů předžvýkaných myšlenek, smyšlenek, výmyslů, jen abychom, třeba jen na chvíli, nezůstali (ó hrůzo) se svým myšlením sami a nezačali... přemýšlet. Přemýšlet! To je to slovo, které nám možná pomůže pochopit rozdíl mezi myšlením a myšlením. Slovo přemýšlení, na rozdíl od slova myšlení (myšlení se může stát samočinným jako dýchání a jen málo závislým na naší vůli), má v sobě kus rozhodnosti. Přemýšlení se nezalekne ani někdy nepříjemných otázek po smyslu života: Proč a kam? Neobchází nezodpovězené otázky a nemává rukou nad složitostí problémů. Přemýšlení nebývá hned tak se vším hotovo. Přemýšlení znamená někdy připustit a často i počítat s tím, že i druzí přemýšlejí a mají nám co říci. Napadá mne ještě jedna otázka. Nevím, není-li v tomto článku otázkou první. Poslední otázkou je však určitě: Jak tedy máme přemýšlet? Nečekejte, že na tuto otázku odpovím sám. Znáám povolanější odpověď: "Konečně, bratři, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky..." (Fil 4,8) □

Jan Bárta

NEPĚLÝM TĚMĚŘ DOSPĚLÝM TĚMĚŘ DOSPĚLÝM T

patnáct let, co mi tak domlouval. Svou Ladu — combi nenechá zmoknout ani dnes. Raději s ní nevyjíždí. Každý druhý den poctivě běží do garáže, aby ji přečetl. Každý musí něčemu věřit. Někomu možná stačí takový obyčejný bůh s malým nebo raději bůžek, kolem kterého pak běhá s hadrem a leštičkou. Jenže, já jsem ti o takové víře či věření vykládat nechťel, ale jak už to bývá, k tomu kladnému se zpravidla dostáváme přes fa-

du záporů. Víra není za 1.) za 2.) za 3.) ... Ne, ne. To se mi nelíbí. Proč by ses měl k víře propracovávat zrovna takhle? Bude lepší a určitě jednodušší říci, co víra opravdu je. Snad to bylo tak: Byli dva. On a ona. Byli mladí. Měli se rádi. Jak už to v životě bývá. Přišlo něco, co jaksí narušilo jejich štěstí. Válka. On, už v uniformě, se s ní přišel rozloučit. "Nikdy na tebe nezapomenu," říkal. "Budu na tebe čekat," řekla ona. "Věříme si," vyznali o-

ba. Zamávala mu šátkem. Byla trochu romantická. On tolik ne, ale přece zamával také. Přešly měsíce. Ona dostala dvakrát dopis. Pak nic. Čekala. Na zprávu. Na něj. Přešly roky. Válka skončila. Ona každý den přicházela s šátkem na místo, kde jej viděla naposledy. Věřila. Doufala. Pak přišel den. Skoro jako v pohádce. On zamával. Ona zamávala také. Bílým šátkem. Byla trochu romantická. Byli teď už zase dva. On a Ona. "Víra,"

tak nějak je to napsáno v té knize, o které byla řeč v minulém čísle, "víra, je upnuta k tomu, co ještě není vidět, co se ještě nestalo, ale musí se stát, musí se ukázat. Máme dostatek důvodů k tomu, abychom věřili. Máme důvěru." (Žid 11) A důvěra? Jak to bylo na začátku toho příběhu, který jsem ti vyprávěl? Byli dva... Měli se rádi... Tam někde začala víra.

-jb-

V jediném okamžiku se ocitl můj doposud bezstarostný život šestnáctileté dívky v propasti duševního utrpení a strachu. Můj otec byl mrtev, matka mě odmítla a já osobně jsem hleděla do budoucnosti jako mrzák.

Otočila jsem si hlavu na nemocničním polštáři, který byl vlhký od slz. Na levé rameno jsem se už nemohla ani podívat. Neměla jsem levou ruku, ramenní pahýl byl zakončen velkou jizvou — hrozná vzpomínka na to, jak mě málem roztrhla vrtule letadla. Moc jsem si přála, aby se tak tehdy stalo! Když na tu dobu zpětně vzpomínám, svůj tehdejší postoj k životu bych mohla shrnout do pěti slov: Hnusila jsem se sama sobě.

Nehoda se stala před několika dny. Strýček mě vzal na mou první hodinu létání. Žila jsem u něj, protože mezi mnou a mou matkou trvaly nepřekonatelné neshody. Strýček se mě snažil rozptýlit tím, že jsem s ním mohla prožívat jeho lásku k létání. Vyučovací hodina proběhla dobře. Krátce před přistáním mi hodil klíč svého auta a s úsměvem řekl: "Vyzvedni mě z haly."

Byla jsem nadšená. Den předtím jsem dostala řidičský průkaz. Už jsem hledala pod námi parkoviště. Rychle jsem rozpoznala strýčkův vůz, který se třpytil v ranním slunci. A on mi ho teď světil. Byla jsem šťastná. Sotva se letadlo zastavilo, vystoupila jsem z kabiny na křídlo. A ještě dříve, než mě strýček mohl varovat, už jsem skákala z křídla na zem. Svou levou stranou jsem zachytila vrtuli, která se ještě točila.

Když jsem se v nemocnici probrala a dozvěděla pravdu, cítila jsem se hrozně opuštěná. Bůh mě opustil, myslila jsem si, také má matka se o mě přestala zajímat. Utápěla jsem se v sebelítosti. To jsem však ještě nevěděla, že Bůh mě miluje a čekal jen na to, aby mi prokázal svou lásku a můj život natrvalo změnil.

Příběhu o mé nehodě se ujal i tisk. Během jednoho týdne jsem dostala stovky dopisů, telegramů a dáreků. Přišli dokonce z tak dalekých zemí, jako je Mexiko a Kanada. Většinou pocházely od lidí, kteří byli ještě více postiženi než já. Přitom si nikdo z nich nestěžoval. Ty dopisy pro mě znamenaly jediné povzbuzení. Jedna mladá žena psala: "Před deseti lety jsem měla autonehodu. Tři lidé přitom přišli o život. Z mého těla zůstala jen pohmožděná masa. Ošetřující lékař radil mé matce, aby mě dala do ústavu a zapomněla na mě. Naštěstí ho nepo-

slechla. Po desetiletém léčení mohu chodit o berlích. Nebudu už však nikdy mluvit. Ale od nedávna jsem zase schopna používat dva prsty. Duševně jsem zdravá. Poté co jsem absolvovala dálkový kurs účetnictví, dostala jsem práci. Děkuji Bohu za jeho pomoc."

Takové povzbudivé dopisy jsem dostávala každý den během celého měsíce. Můj postoj k životu se začal zlepšovat. Tím, že jsem odešla z domu, nenavštěvovala jsem dlouho ani své nové gymnázium. Přesto mě moje nové spolužačky navštívily. Většinu z nich jsem vůbec neznala. Přinesly mi dárky, na které se složily. Také mi nabídly pomoc s domácími úkoly, abych mnoho nezanedbala. Výhledově mě pozvaly na své večírky. Tak se můj vztah k životu zase zlepšil.

Když mě ovšem pustili z nemocnice, musela jsem začít čelit dalším psychologickým problémům. Vůbec jsem se nemohla podívat na své levé rameno. Stále jsem nosila silný obvaz. Lidé si však mého ochrnutí nutně všimli. Často se mě ptali, co se mi s rukou stalo. Znervózňovala mě už jen ta otázka. Kromě toho se mi lidé snažili nějak pomoci. I to mi dost vadilo. Bránila jsem se každé formě soucitu. Každou nabízenou pomoc jsem odmítala.

Jednou jsem v návalu zuřivosti a zklamání vyházela všechno ze své skříňky. Všechny dopisy, které jsem do nemocnice dostala, se rozpály na zem. Najednou mě však v těch rozházených dopisech zaujaly některé věty: "Po určité době jsem se naučil více si vážit sama sebe. Pak si mě začali více vážit i ostatní." Tak psal jeden muž, který během druhé světové války ztratil obě nohy.

Nehoda,

která změnila můj život

Sedla jsem si a začala číst ty dopisy ještě jednou. Vypadalo to tak, že všichni, kteří mi psali, našli smysl pro svůj další život — přestože byli ochrnuti. Z těch řádků jsem poznala, že jejich celkový postoj k životu se změnil, protože jim pomohl Bůh. Tehdy jsem si jasně uvědomila, že i já potřebuji jeho pomoc, abych mohla změnit svůj postoj k životu. Modlila jsem se: "Milý Bože, nechťela bych stále reagovat zahořkle. Pomoz mi, prosím tě, abych mohla mít ráda jiné lidi. Dovol, abych viděla také tu dobrou stránku tvého kříže, nejen jeho tíhu."

Změnu, kterou jsem prožila, nebylo možno přehlédnout. Povinnosti, proti kterým jsem se dříve bouřila, jsem nyní dělala ráda. S chutí jsem se do nich pustila a měla jsem úspěch. Chtěla jsem si ještě zahrát tenis, plavat na zádech, učešat si cop... Po půl roce jsem to všechno dokázala. Byl to výsledek mého změněného postoje k životu. Jeden problém ale zůstal. Na každém kroku mě pronásledovalo vědomí, že jsem ochrnutá. Potřebovala jsem pět let k tomu, abych překonala i tento problém.

Když jsem začala na univerzitě studovat jazykovou terapii, můj první případ byl koktavý člověk. Byl to mladý muž. Když seděl naproti u mého stolu, snažila jsem se ho přimět k tomu, aby své koktání neskrýval. Vysvětlovala jsem mu: "Čím více se to snažíte zamaskovat, tím více koktáte. Je to nepříjemné pro Vás i pro lidi, kteří Vás poslouchají."

Jakýsi hlas mi říkal: "Ty lháško!" — protože svůj pahýl jsem schovávala pod stůl. Najednou jsem překvapila nás oba tím, že jsem svou ochrnutou ruku položila na stůl. "Můžete mi věřit, že to pro mě není lehké."

Celé roky jsem používala nejrůznější triky, jen abych to před lidmi ukryla. Já také potřebuji pomoc. Nemohli bychom si pomoci navzájem?"

Tato událost náš vztah změnila. Potom jsem mohla s většinou ochrnutých pracovat efektivněji a úspěšněji. Když měli jiní terapeutové potíže navázat vztah k nějakému malému, hluchému dítěti nebo k nějaké zahojené oběti mrtvice, pak ji poslali ke mně. V žádném případě jsem nebyla lepší terapeutka než jiní. Moji kolegové jen poznali, co tito pacienti nejvíce potřebují pro svůj začátek — člověka, který z vlastní zkušenosti ví, co to znamená být tělesně postižený, a jak se dá zvítězit nad zdánlivě nepře-konatelnými problémy.

Vdala jsem se. Jako těhotná jsem před sebou viděla nové problémy. V době, kdy jsem čekala své první dítě, dělala jsem si starosti, zda budu umět dítě přebalit. (Tehdy ještě neexistovaly tak zázračné plénkové kalhoty jako dnes.) Celé měsíce jsem to bez úspěchu zkoušela na panence. Zcela nečekaně jsem však dostala balík — plénky se suchým zipem, zvláštní výrobek a dar mé odcizené matky. Viděla jsem v tom znamení, že chce se mnou obnovit vztah. Vděčně jsem přijala jak tento dar, tak toto gesto smíření.

Moje děti vyrůstaly. Postupně se ode mě naučili mnoho triků, např. jak si jednou rukou zavázat boty. Mé obě dcery dnes už hnetou těsto na chleba jednou rukou. "Poslouchejte, to přece není potřeba," říkám, "proč to neděláte oběma rukama?" "Nás to baví více tak," odpovídají s úsměvem. Moc mě těší, když děti říkájí svým přátelům: "Naše maminka umí všechno dělat jednou rukou." To je pro mě vždy nový podnět k tomu, abych si uvědomovala, že mají pravdu.

Je pravda, že už se nemusím křečovitě snažit o to, abych svůj pahýl schovávala. Když se mě však někdo na to zeptal, trvalo to ještě pěkně dlouho, než se takový moment nestával kritický. Na konec jsem však na takové otázky odpovídala s humorem.

Jako rodina jezdíme často na lyže. Ve svahu se mě lidé často ptají: "Haló, jak to, že používáte jen jednu hůl?" Jednou jsem odpověděla: "To je nová technika, vymysleli ji Švédové!"

Je to už 25 let od té doby, kdy mě zachytila vrtule letadla. Odvítel by se můj život jinak, kdyby se tato nehoda nestala? Zcela určitě. Před úrazem jsem byla protivnou holčičkou v pubertě. Potom jsem se cítila ještě méněcennější. Ale ta doba pominula, protože Bůh velmi brzy můj celý život změnil.

Nejprve mě zahrnul laskavými a povzbudivými zprávami cizích lidí. Pak mi ukázal, co vlastně jsem zač. Zároveň mi nabídl pomoc, kterou jsem doposud úplně ignorovala. Bůh mi pomohl k tomu, abych mohla přijmout sama sebe. Daroval mi rodinu. Na její lásku jsem pyšná a dává mi pocit štěstí. Nakonec mi ukázal, jak bych mohla pomoci jiným.

Boží láska můj život cele změnila. Kdybych neprožila to hluboké zklamání po mé nehodě, nikdy bych si neuvědomila tu neuvěřitelnou moc jeho lásky. Proto se smím dnes v plné úctě modlit: "Děkuji ti, Bože, za nehodu, která změnila můj život." □

epištola epištola

Chci Ti napsat o tajemstvích. Poznáš, že je mám ráda a vážím si jich. Tedy tajemství, která nejsou laciná. (Jsou jako poklady, které je třeba vytrvale hledat.)

Čemu já říkám tajemství, to možná ty nazýváš záhadou, problémem. Snad se Ti rozložil do mnoha otázek. UVědom si, prosím, že ptát se je odvážné. Hledat odpověď na otázky je statečné. Zvláště když netušíme, jaká odpověď na konci čeká. Kladeš-li si otázky, fandím Ti. Jen člověk se ptá: Proč?

Ptáme se: Z jaké příčiny? A za jakým účelem? A už sama schopnost položit si tyto otázky ve vztahu ke konkrétním skutečnostem našeho života — je novým začátkem.

Jedna z nejdůležitějších zatáček na cestě života je ta, kde přicházíme sami k sobě (je to zatáčka o 180° — a proto hrozí havárií). Tam, kde si sami se sebou nevíme rady, kde jsme ochotni sami sobě všechno přiznat, tam se začíná cesta prudce stáčet. Dostáváme strach, řítíme se sami do sebe. Je to hrozné. Někdy to trvá hodiny, někdy dny. A teď přichází ta strašná zatáčka, sto osmdesát stupňů! Všechno vidíme obráceně. Ale zdá se, že je přece jen možné přežít. Jako by něco bylo připraveno. Pro nás. Pro Tebe. Náhle dostává vše smysl. Jiný, neznámý, nenaučený, originální, smysl Tvého vlastního života.

Pak cítíš takovou tichou radost — jako široký potok. Tvůj život někam patří.

To vše se ale nestalo díky snaze Tvého intelektu. Celá ta změna, to nalezení sebe sama, není lidské dílo. Bylo to jako vanutí větru. Přišel, ani nevíš odkud, ale zřetelně ho cítíš. Změnil ses, ale nevíš, jak se to stalo. Totiž — byl jsi změněn. Jako by ses znovu narodil. Vnímáš jinak a jiné věci. A jsi vděčný. Jaksi bezděčně, jako bys ani jasně nevěděl, komu jsi vděč-

ný. Komu? Blaise Pascal říká, že by nehledal Boha, kdyby ho Bůh už předtím sám nenašel.

Máš stále jasnější vědomí. To někdo rozrazil hranice Tvého myšlení. Bolelo to, jako bys upadl na kámen. Znovu ses narodil, přišel jsi sám k sobě.

Milý neznámý, možná se tohle všechno ještě nestalo. A byla by velká škoda, životní škoda, kdyby se to nestalo nikdy.

Zvedni obličej, cítíš, že odněkud fouká vítr? To působí ve Tvém životě Bůh. Už dávno. Ví o tobě všechno: jak se jmenuješ, kde bydlíš, co jsi prožíval včera, co před rokem. Ví o Tobě pravdu. Za hranicemi Tvého vědění a vnímání pro Tebe pracuje a připravuje víc, než jsi dosud tušil. Je to bytost vrcholně dobrá a její síla není omezena.

To poznání je úžasné osvobozující. Ta bytost má pro Tebe také plán a poslání. Všechno s Tebou sdílí. I když to vůbec nevíš. Bůh tě volá jménem, i když ho neznáš.

Až jednou přijdeš sám k sobě — nevím, jaká slova vyslovíš... Možná, jako kdysi Tomáš: Můj Pán, můj Bůh. Nebo jako Job: Zatím jsem o Tobě jen slýchal, ale teď Tě vidím.

Pak před Tebou začnou tiše, jedna po druhé, vystupovat odpovědi na stará proč. Co bylo tajemstvím, neřešeným problémem, bude nalezeným pokladem. Poznáš, jak dávno Tě Bůh miloval, co všechno pro Tebe dělal a co Ti ještě připravuje. A vyznáš:

Toužil jsem po všem, abych mohl využít život,

dostal jsem život, abych mohl využít vše.

Nedostal jsem nic z toho, co jsem chtěl,

ale vše, v co jsem hluboce doufal.

Téměř proti mé vůli se splnila má nejtajnější přání.

Může být někdo tak šťastný jako já?

Pavla

Nazdar děvčata a kluci

Dětem

Když jdete po ulici, chodíte po chodníku, nebo jdete uprostřed silnice, kde jezdí auta? Jako bych vás už slyšel, že říkáte: "Chodíme po chodníku." A proč ne uprostřed vozovky? "Protože tam jezdí auta a mohly by nás přejet." Ano, tak to má být, lidé chodí po chodníku a auta jezdí po silnici. Říkáme tomu pravidla silničního provozu. Na chodníku jsme mnohem bezpečnější než v jízdě na dráze. Ve větších městech jsou na křižovatkách světla. Někdy svítí červené světlo, jindy zelené nebo žluté. Co nám říkají pravidla? Co máme udělat, když svítí zelená? Můžeme jít. A proč musíme stát, když svítí červená? To je kvůli naší ochraně, aby nedošlo k žádné nehodě a my zůstali v bezpečí.

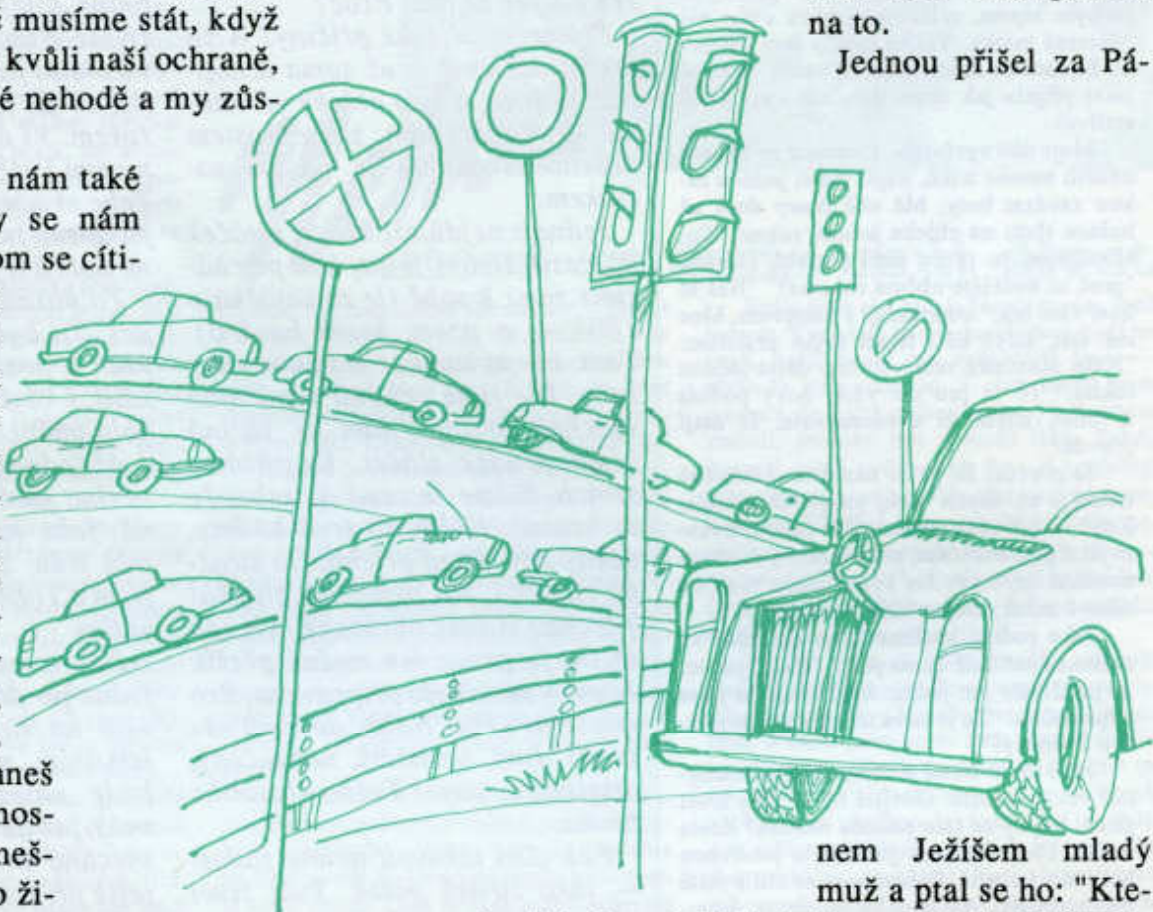
Víte, že Pán Bůh nám také dává pravidla, aby se nám žilo dobře a abychom se cítili v bezpečí? Těch pravidel je deset. Protože ta pravidla nám přikázal Pán Bůh, tak jim říkáme deset Božích přikázání. Dal nám je jako pravidla pro náš život. Tak jako můžeš jít docela klidně přes křižovatku, když máš zelenou, právě tak se vyheš různým nepříjemnostem a utrpení, přijmeš-li Boží pravidla pro život — Boží přikázání.

První čtyři přikázání říkají, že máme mít Pána Boha rádi a jak se máme k němu chovat. Když se budeme podle nich řídit, bude nás mít Pán Bůh rád a my budeme šťastní.

Šest dalších přikázání nám ukazuje, jak se máme chovat ke svým rodičům, sourozencům a ke všem lidem vůbec. Když se budeme podle nich řídit, nebudeme lhát ani mluvit ošklivé řeči, lidé nás budou mít rádi. Všechna přikázání napsal Pán Bůh, a proto jsou stejně důležitá.

Ale pozor! Máme-li někoho rádi, nestačí si to jenom myslet. Musíme mu to nějak ukázat. Třeba mu to řekneme. Něco ti poradím. Nezáleží na tom, zda jsi chlapec nebo děvče. Když si maminka večer sedne na židli, aby pletla nebo zašivala, přijď potichu k ní, obejm ji kolem krku a řekni: "Maminko, mám tě rád." Maminka bude určitě mile překvapena, bude jí dobře u srdce, pohladí tě a řekne: "To jsi hodný, žes mi to pověděl. Já tě mám také ráda." Anebo když se tatínek posadí, aby si třeba přečetl noviny, přijď k němu, posaď se mu na klín a řekni: "Tati, mám tě ráda." Tatínkovi bude také dobře u srdce, pohladí tě po vlasech a řekne: "Ty jsi moje hodná holčička. Já tě mám také moc rád." Bude se mít rádi všichni a Pán Bůh vás bude mít také rád. Nezapomeň na to.

Jednou přišel za Pá-

nem Ježíšem mladý muž a ptal se ho: "Kte-

ré z těch deseti přikázání je nejdůležitější?" Pán Ježíš mu odpověděl: "Nejdůležitější přikázání je: Miluj Pána Boha z celého srdce a všechny lidi jako sám sebe." Tak shrnul Pán Ježíš všech deset pravidel dohromady a řekl, že máme mít rádi Boha a také lidi kolem nás. Nezapomeňme na to. Když budeme dodržovat Boží pravidla, povede se nám dobře a budou nás mít rádi lidé i Pán Bůh.

K. Spínar

"Existuje vůbec Bůh? Jaké máte pro to důkazy?" To jsou nejčastější otázky lidí, když s nimi začneme hovořit o své víře. Hledáme pádné argumenty a snažíme se vysvětlovat a přesvědčovat. Ale co je vlastně tím největším důkazem? Následující zkušenost. Snad nám odpoví.

Jsem lektorem kursů studia bible v Praze. Je první hodina, jsem napnut zvědavostí, kdo přijde. Lidé začínají pomalu přicházet — učitelka, novinářka, vysokoškolská studentka, mladé maminky z domácnosti, samí slušní, vzdělaní lidé. Náhle se otevírají dveře a poněkud hlučně vchází dívka a chlapec — vysoké kožené boty, černé oblečení, cvočky, pestrobarevné účesy — prostě klasičtí představitelé vyznavačů hnutí punk. "Asi si spletli dveře, vchod do vinárny je vedle, co ONI tady?" napadlo mě v té chvíli a podle překvapených pohledů ostatních to asi nenašlo jenom mě. "Viděli jsme na dveřích plakát o studiu bible, můžeme se podívat?" slyším otázku. "Jistě, bible je kniha pro všechny," odpovídám. Hodina začíná: Bůh nám lidem poslal dopis — bibli. Bůh je zdrojem pravdy. Bůh miluje každého člověka. Poznání Boha dává člověku odpověď na otázku po smyslu života. Člověk, který žije s Bohem, je svobodný. Posluchači soustředěně poslouchají,

Největší důkaz Boží existence

pouze ti dva se tváří chvílemi nedůvěřivě, chvílemi lhostejně. Konec hodiny. Všichni přijímají pozvání na příští hodinu. Přijdou opravdu všichni? Ti dva asi ne.

O týden později jsem velmi překvapen. Mezi prvními se ve dveřích objevují ti dva "pankáči". Překvapení však pokračuje. "Můžeme si také koupit bibli?" Je to možné, že zrovna ti dva mají o ni zájem? Lekce pokračují: Člověk si myslí, že dokáže být svobodný, ale je ve skutečnosti otrokem hříchu. Bůh chce člověku pomoci, proto přichází Ježíš Kristus.

On je ta cesta, pravda i život. Zkuste to s ním, modlete se k Bohu, on vás uslyší.

Opět se scházíme. Na mou otázku, zda někdo vyzkoušel Pána Boha v osobní zkušenosti, se k údivu všech přítomných hlásí Martin se Simonou — ti dva "pankáči". Trochu nejistým hlasem nám vyprávějí: "Měli jsme vážný problém a nevěděli jsme jak dál. Tak jsme se zkusili modlit k Bohu. A představte si, problém se zcela neočekávaně vyřešil. To byl prostě zázrak." Odcházel jsem ze setkání naplněn pocitem jistoty. Bůh slyší modlitby upřímných, kteří ho hledají. Bůh dokáže dokonce změnit život každého, kdo mu to dovolí. Sami se změnit nemůžeme, ale Bůh to dokáže. V Ježíši Kristu nabízí člověku nový život. Tak dnes už bude desátá lekce. Otevírám dveře studijního střediska dříve než obvykle a modlím se: "Pane Ježíši, dej těm milým lidem, kteří navštěvují tento kurs, odvalu, aby si tě sami vyzkoušeli, aby se sami na vlastní zkušenosti přesvědčili o tom, že existuješ." Účastníci kurzu přicházejí. Sedíme společně kolem stolu a připravujeme se na další lekci. Do dveří vstupují

dva slušně vypadající mladí lidé. Srdečně se zdraví se všemi a sedají si ke stolu. Ano, zrak mě neklame, jsou to opravdu oni, Martin se Simonou. Zaměnili vnější znaky své "svobody" za opravdovou svobodu v Ježíši Kristu. "Chceme toho Ježíše vyzkoušet. Chceme, aby změnil i náš život," tak znělo jejich vyznání.

Jsem šťasten, že jsem mohl po několika měsících oběma říci: "Bratře, sestro, Ježíš se stal naším společným přítelem." Těm dvěma mladým lidem nemusí už nikdo dokazovat, že Bůh existuje. Vyzkoušeli si ho na vlastní kůži. Našli v něm svou pravou svobodu. Bůh z nich učinil nové lidi a oni jsou teď šťastni. V bibli nám Bůh říká: "Dám vám nové srdce a do nitra vám vložím nového ducha." (Ezech 36,26) "Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle je tu nové." (2Kor 5,17)

Teď už víte, co je pro mne největším důkazem Boží existence. A ještě maličkost. Bůh mne poučil, abych už nikdy neposuzoval lidi předem jen podle "kabátu".

Bohumil Špinar ml.

ČTENÍ PRO DĚVČATA A KLUKY

Krásná, pestrobarevná publikace A4 nejlepších článků z časopisu Znamení doby pro děti.

BROUČCI (J. Karafiát)

Životní příběh o poslušnosti Boží vůli — stále znovu vydávané čtení o broučcích pro malé i velké, s nádhernými ilustracemi J. Trnky. Cena Kčs 35,-

TÍM VŠE ZAČÍNÁ

Biblická vyprávění pro předškolní děti i první čtení pro malé školáky. Krásné vyprávěná, pestrobarevná, v cizině tištěná publikace. Cena Kčs 40,-

Barevné omalovánky A5:

JAK TO BYLO OD ZAČÁTKU, cena Kčs 5,-
ZACHEUS, cena Kčs 5,-

Velké omalovánky A4:

TAK TO ZAČALO NA ZEMI, cena Kčs 10,-
NARODIL SE SPASITEL, cena Kčs 10,-
PÁN JEŽÍŠ SE VRÁTÍ, cena Kčs 10,-
SKUTKY APOŠTOLŮ I, cena Kčs 10,-
SKUTKY APOŠTOLŮ II, cena Kčs 10,-

NAŠE SVĚTĚLKO, dětský křesťanský časopis, vychází šestkrát ročně, obvykle s přílohou. Cena Kčs 4,- (Ukázkové číslo zašleme zdarma)

Knihy, časopisy i omalovánky si můžete objednat na adrese ADVENT, Londýnská 30, 120 00 Praha 2 — Vinohrady; ADVENT, Roztocká 5, 160 00 Praha 6 — Sedlec